

MANUAL
OF
CAPE DUTCH
for the use of English Students

2ND REVISED EDITION OF
„PHRASES AND DIALOGUES“

BY
J. F. VAN OORDT. B. A.

KAAPSTAD—AMSTERDAM
HOLL.-AFRIK UITGEVERSS-MAATSCHAPPIJ
VAN JACQUES DUSSEAU & Co.
1900

A
4-39.3682-4

VAN

MANUAL OF CAPE DUTCH.

MANUAL
OF
CAPE DUTCH
FOR THE USE OF ENGLISH STUDENTS.

2ND REVISED EDITION OF
„PHRASES AND DIALOGUES”

CONTAINING
RULES FOR PRONUNCIATION, A SHORT GRAMMAR, PHRASES
AND DIALOGUES, READING- AND TRANSLATION-EXERCISES,
AND A CLASSIFIED VOCABULARY.

BY
J. F. VAN OORDT. B. A.

AMSTERDAM—KAAPSTAD.
HOLLANDSCH-AFRIKAANSCH UITGEVERS-MAATSCHAPPIJ
V/H. JACQUES DUSSEAU & Co.
1909.

P R E F A C E.

--

The first edition of this work, which appeared under the title of "Phrases and Dialogues with translations in Cape Dutch", having been sold out, the publishers requested me to prepare a second edition. The fact, however, that the use of this little work in my classes, during a term of five years had shown me many of its shortcomings, determined me to re-write the whole work. The result is, that so many alterations, emendations and additions have been made to it, that the book has practically become a new one, and in a certain sense, deserves the new title of "a manual".

Although for various reasons I have not adopted the so-called "simplified spelling" of High Dutch, at present in vogue in South Africa, I have considered it advisable to write *s* for the ending *sch*, and to make some further minor alterations in the spelling.

The addition of a few specimens of letters in Cape Dutch, which appear as an appendix, are likely to prove of practical value.

Whilst hoping that this new work will prove as great a favourite as its predecessor, the author will be glad to receive any suggestions from teachers and others regarding emendations which might be required in an eventual later edition.

J. F. VAN OORDT.

CAPE TOWN, 1 October 1908.

CONTENTS.

	Page.
PRONUNCIATION	9
DIPHTHONGS AND TRIPTHONGS	12
CONSONANTS	13
SHORT GRAMMATICAL NOTES	15
PHRASES AND QUESTIONS.	31
CONVERSATIONS	41
IN THE TRAIN	41
HIRING A CART	45
ON THE ROAD	48
ON A FARM	52
IN A SHOP	57
ABOUT CATTLE IN GENERAL	61
A DOCTOR'S PATIENTS.	63
A VISIT TO CAPE TOWN	66
IN THE COURT	70
A TALK TO CLERKS AND SERVANTS.	72
GOING FOR A DRIVE	75
BUYING SHEEP.	78
MEETING A FRIEND	81
APPLYING FOR A SITUATION.	84
ABOUT RAILWAY-MATTERS	86
ABOUT POLITICAL MATTERS	91
READING- AND TRANSLATION EXERCICES	95
VOCABULARY	108
SPECIMENS OF LETTER-WRITING	126

A. PRONUNCIATION.

Before making any remarks about the Grammar of the Cape Dutch dialect, it will be necessary to say something about the pronunciation of the language. For the ordinary Englishman this pronunciation has so many difficulties, that he can only learn it through a teacher; the following hints, however, may be of some use.

1. *ă* (short a), that is, an *a* in a syllable which is closed by one or more consonants, has no corresponding sound in the English language; the sound stands between that of *a* in English *man*, and that of *au* in Scotch *maun*. It is the German *a* in *das*, and the French *a* in *pas*.

Examples.

rat, dat, vat, lat,
man, kan, pan, dan,
zal, mal, pal, bal,
beval, kamme, banneling.

N.B. In dividing a Dutch word into syllables, the consonants are reckoned to belong to the following vowels; when two similar consonants occur, the first belongs to the preceding, and the second to the following syllable.

Examples.

<i>rame</i>	is divided	ra — me
<i>ramme</i>	„ „	ram — me
<i>kater</i>	„ „	ka — ter
<i>katte</i>	„ „	kat te
<i>pote</i>	„ „	po — te
<i>potte</i>	„ „	pot — te
<i>mure</i>	„ „	mu — re
<i>muise</i>	„ „	mui — se
<i>mutse</i>	„ „	mut — se

Syllables ending in a vowel are called *open*; those ending in a consonant *closed*.

Some inseparable combinations of consonants, like *ng* and *ch* are always considered as belonging to the first syllable, e.g. *ring*-e, *lach*-e.

2. *ā* (long a), that is an *a* at the end of a syllable, is pronounced like the *a* in English *pa* and *ma*.

Examples.

Jāre, dāke, rāme, kāter,
wā'e, māne, stāpel,
kāmer, gāte, bāze, stātie.

aa, has the same sound as *ā*, and words ending in a syllable containing *aā*, are in the plural written with *ā*.

Examples.

jaar (year)	plural: jāre
baar (bier)	„ bare
maan (moon)	„ māne
raam (window)	„ rāme
zaad (seed)	„ zāde

3. *ē* (short e), that is an *e* in a syllable closed by one or more consonants, is pronounced like *a* in the English words *pat*, *rat*.

Examples.

pet, den, ken, met, zet, bed, bedding.

4. *ê* (mute e) has the sound of *e* in English *the*, or of the first *a* in *ajar*. It is heard generally at the end of a syllable, and especially in the plural ending.

Examples.

dennê, boekê, bēkēn, bēloof, gēloof,
gēloof, snuitêr, drijvêr.

5. *æ* (long e) is pronounced like the *a* in the English word *bale*. It is found in open syllables, except when it happens to be the last letter of a word.

Examples.

dākēn, rākēn, lāvēn, strāvēn, bākér.
ee is pronounced like long *ē*.

Examples.

meet	(pronounced like English	<i>mate</i>)
peet	(" " "	<i>pate</i>)
beet	(" " "	<i>bait</i>)
reet	(" " "	<i>rate</i>)

6. *ö* (short o), that is, an o in closed syllables, is pronounced like the o in English *pot*.

Examples.

pot, lot, dom, stom, rok, stok, kop.

7. *o* (long o) is found in open syllables, and is pronounced like *oa* in English *coat*.

oo is pronounced in exactly the same way.

Examples.

kōre, doren, bo'e, lōve,
 koor, stoom, loop, stoot.

8. *ü* (short u), found in closed syllables, has nearly the sound of the u in English *but*.

Examples.

put, dut, dun, luns, bul, muf.

9. *ū* (long u), found in open syllables, has no corresponding sound in English, and can only be learnt by practice. It has the sound of the *ü*, in German, and of the French *u* in *dur*, or *mur*.

Examples.

kūre, gūre, dūre, mūre, zūre.

uu has the same sound as long *u*. Like in the case of *a*, words written in Dutch in singular with *uu*, form their plural with only one *ū*.

Examples.

muur (wall)	pl. mūre,
kuur (fancy)	pl. kūre.

10. *ɪ* (short *i*) is found in closed syllables, and has the sound of *i* in the English word *pit*.

Examples.

pit, lid, vind, kind, lint, zit.

 Long *i* does not exist in Dutch, its place being taken by the diphthong *ie* (see below).

Diphthongs and Triphthongs.

11. *ae* is a combination peculiar to Cape Dutch, a few words which are written and pronounced in High Dutch with *aa*, being spelt in the former dialect with *ae*, which is then pronounced nearly like the *ea* in English *bear*.

Examples.

vaers, staert, paerd, paers.

12. *ai* has the sound of the *i* in the English word *bite*.

Examples.

baai, paai, raai, lawaai, saai.

13. *auw*, *ou*, and *ouw* are all pronounced alike, having the sound of the *ou* in the English word *loud*.

Examples.

rauw, blauw, dauw, gauw, lauw,
koud, stout, hout, oud, fout,
rouw, vrouw, berouw, trouw, vouw.

14. *ie* is pronounced like *ea* in English *meat*.

Examples.

piet, riet, zien, nie, dic, vies.

15. *ei* and *ij* have exactly the same sound, but this has no English equivalent, and can therefore only be learnt through practice. The nearest equivalent is the sound of *ai* in the broad northern pronunciation of the name *Tail*.

Examples.

Meid, eier, bijt, vijl, feil, lei.

N.B. The ending *lijk* is pronounced *lĕk*, or very much like the English *lick*.

16. *eeu* and *eeuw* have no corresponding sound in the English language, and can only be learnt by hearing them pronounced by a person who knows Dutch.

Examples.

eeuw, meeuw, leeuw.

17. *ui* is one of the most difficult sounds for an Englishman. It is best compared with the pronunciation of the *oei* in the French word *œil* (eye), but like the sound of *eeuw* should be learnt by practice.

Examples.

uil, vuil, kuil, ruit, duim, puin.

Consonants.

As a general rule it may be said that the consonants have in Dutch the same sound as in English; the following, however, require special notice.

No Dutch word begins with a *c*, except a few proper nouns. *d* at the end of a word, has the sound of a *t*.

Examples.

koud, mand, tand, bond, rand, rad.

g or *ch* (the latter seldom occurring at the beginning of a word) is a guttural, houring nearly the sound of the *ch* in Scotch *loch*. Foreigners generally make the mistake of putting too much force in the uttering of this sound, by which it becomes too harsh.

Examples.

gaan, gaaf, gauw, ge, gegé.

klacht, lach, macht, dag, vlag.

z has the sound of the sharp *s* in English *sea*.

Examples.

zee, zien, zand, zaam, zuip, zuur.

v has the sound of the *f* in the English *friend*.

h is always sounded at the beginning of a syllable, but not in the middle or end.

j has not the sibilant sound of the English *j*, but is pronounced like *y* in *you*, or *young*.

Examples.

juffer, jong, jaap, jou, jullie, jij.

q is not used in Dutch; its place is taken by the *kw*, which is pronounced like *qu* in *queen*.

Examples.

kwaad, kwast, kwijl, kwak.

w has in Dutch the sound of the soft *v* in the English words *Venice*, *invent*.

Examples.

water, wat, waar, waai, wie, wil.

sch at the beginning of a word is pronounced like *sch* in the English word *school*.

Examples.

school, schop, schip, schuim, scheef.

k and *g* are, unlike in English, pronounced before *n*.

Examples.

knie, knaag, knel, knip, knak,
gnieps,

w is also pronounced before *r*.

Examples.

wrak, wrik, wring.

B. SHORT GRAMMATICAL NOTES.

I.

The language, generally known as **Cape Dutch**, is a dialect of the High Dutch, largely mixed with foreign elements, principally Portuguese and Malay; a small portion of its vocabulary can be traced to French or German origin. Being merely a *spoken* language, and having practically no literature of its own, its spelling is to a large extent subject to variation, according to the education and taste of the person writing it; for the same reason a large number of endings have worn off and the grammar reduced to the simplest form.

In spelling Cape Dutch in this book, the relation between Cape Dutch and High Dutch has been kept in view, as far as possible. At the same time attention has been paid to the phonetic changes, and to the dropping of endings of words, or of consonants in the middle of words. For instance, the Infinitive of Verbs in High Dutch usually ends in *en*; this ending has been completely lost in Cape Dutch; instead of the High Dutch *leeren* = to learn, we say in Cape Dutch *leer*. In High Dutch the word for "rain" is *regen*; in Cape Dutch it is *re'e*, because in that dialect the final *n* of the ending *en* is not sounded; secondly the *g* is left out, because *d*, *g* & *v* standing between two vowels, are not pronounced. An apostrophe (') is thus placed there instead, to show that such consonant has fallen out, and that the word still remains bisyllabic — *re'e*.

The word *van* (of) is spelt in this book with a *v*, in contradistinction to the spelling followed by other authorities on the subject. In High Dutch, as well in Cape Dutch, the *v* has the sharp sound of the *f*; the word is spelt in High Dutch with a *v*, and the supposed phonetic change to *f*, is therefore unnecessary and only leads to confusion.

II.

The Definite Article *the* is in Cape Dutch *die*. *Die* is, however, at the same time used for the demonstrative

pronouns *this* and *that*, and as this is apt to cause confusion, the Cape Dutchman either adds *hier* (here) after the noun, if he means *this*, and *daar* (there), when he means *that*, or else he will point to the object referred to. An example will more clearly illustrate this.

The horse = Die paerd.
 This horse — Die paerd hier.
 That horse — Die paerd daar, *or*,
 Daar die paerd.

The indefinite article *a* or *an* is in Cape Dutch *en*. It is in reality the same word as the numeral adjective *one*, but the latter is written and pronounced één, of which *en* may be considered an enclitic form.

A horse = 'n paerd.
 One horse = Een paerd.

III.

Nouns in Cape Dutch have practically only *one* gender, viz. the *Masculine*; all things without life are also considered masculine, as the *Neuter* is not in use. The females of the larger animals, including man, are considered feminine, but even in such cases the Dutchman will often say: „die koei *zijn* kalf”, which means literally - “The cow his calf”; this peculiarity will be referred to later on.

Nouns, articles, or adjectives are not declined in Cape Dutch. The form of the Nominative is used for all cases, in the Singular as well as in the Plural.

The *Plural* of Nouns is formed by adding either *s* or *e* to the singular, sometimes with a small change of the word. The practice of forming these plurals cannot easily be reduced to rules, which apply in all instances. The following will, however, be found useful.

1st Words ending in *n*, *l*, or a vowel, generally take *s* in the plural.

Examples.

man	—	mans	wa'e	—	wa'es
tafel	—	tafels	re'e	—	re'es
deken	—	dekens	operatie	—	operaties.

IInd. Words ending in *s*, *sch*, *m*, *p*, *d*, *t*, *f*, *g* & *k*, and the monosyllables in *r*, generally form their plural by adding *e*. Where the vowel of the word is *short*, the consonant at the end of the monosyllabic words (and of their compounds) is usually doubled, in order to keep the vowel short.

Examples.

huis — huise	vader -- vaders
vis — visse	hok — hokke
hoef — hoeve ¹⁾	lap -- lappe
slag -- sla'e (see § 1)	stoflap — stoflappe
kam — kamme	raam — rame ²⁾
kleur -- kleure	stam -- stamme
hoed - hoede	kat — katte.

Some words have an irregular plural e.g.

stad — ste'e	blad - blaie <i>or</i>
lid - le'e	blare
maat — maters	schip -- schepe
kalf — kalvers	werkmán — werklui
kind - kinders	vrouw — vrouwen.

Nouns in *d*, preceded by a vowel, often form their plural by substituting *ie* for *d*, the *a* being in such cases lengthened, if this vowel stands immediately before the *d* e.g. pad — paie; rad — raie; hoed -- hoeie.

IV.

Cape Dutch has, like High Dutch, a peculiar way of forming diminutives by means of *suffixes*.

These suffixes are *ie*, *tjie*, *pie*, en *etjie*.

The suffix *ie* is the one generally in use.

<i>huis</i> (house)	forms	<i>huisie</i>	(little house)
<i>doek</i> (cloth)	„	<i>doekie</i>	(a small piece of cloth)
<i>vlieg</i> (fly)	„	<i>vliegje</i>	(a small fly)
<i>lamp</i> (lamp)	„	<i>lampje</i>	(a little lamp).

¹⁾ Most words ending in *f*, preceded by either a vowel or consonant, change the *f* into *v*, and then add *e*.

²⁾ When a noun of *one* syllable has an *aa* or *uu* in the singular, the plural thereof has only one *a* or *u*.

tjie is generally used after vowels, and after *l*, *n*, and *r*, when these are preceded by a long vowel or diphthong.

<i>ma</i> (mother)	forms	<i>maatjie</i>	(little mother)
<i>knie</i> (knee)	"	<i>knietjie</i>	(small knee)
<i>tuin</i> (garden)	"	<i>tuintjie</i>	(small garden)
<i>koei</i> (cow)	"	<i>koeitjie</i>	(small cow)
<i>lepel</i> (spoon)	"	<i>lepeltjie</i>	(a small spoon)
<i>leer</i> (ladder)	"	<i>leertjie</i>	(small ladder).

pie is used mostly after *m*, if preceded by a long vowel.

<i>raum</i> (window)	forms	<i>raampie</i>	(small window)
<i>zoom</i> (seam)	"	<i>zoompie</i>	(small seam)
<i>bloem</i> (flower)	"	<i>bloempie</i>	(small flower).

etjie is used after *b*, *l*, *m*, *n*, *r*, and *ng*, when these are preceded by a short vowel; the first five consonants are then doubled (see § 3).

<i>rib</i> (rib)	forms	<i>ribbetjie</i>	(a small rib)
<i>kam</i> (comb)	"	<i>kammetjie</i>	(a small comb)
<i>zon</i> (sun)	"	<i>zonnetjie</i>	(a small sun)
<i>spul</i> (game)	"	<i>spulletjie</i>	(a small game)
<i>kar</i> (cart)	"	<i>karretjie</i>	(a small cart)
<i>ring</i> (ring)	"	<i>ringetjie</i>	(a small ring)
<i>blom</i> (flower)	"	<i>blommetjie</i>	(a small flower)

Some deminutives are formed in an irregular manner:

<i>meid</i> (a servant)	forms	<i>meisjie</i>	(a girl)
<i>zuster</i> (a sister)	"	<i>sussie</i>	(a little sister)
<i>jonge</i> (a boy)	"	<i>jongetjie</i>	(a little boy)
<i>broer</i> (a brother)	"	<i>boetie</i>	(a little brother)
<i>dag</i> (a day)	"	<i>daagie</i>	(a small day).

V.

Adjectives are not declined, but when used qualitatively, to define a noun, and thus standing before it, the adjective has an *e* added, *e. g.*

die huis is leelijk = the house is ugly
 die leelijke huis = the ugly house.

Adjectives ending in *d*, preceded by a vowel, change the *d*, in this case, into *ie* e.g.

die paerd is kwaad	=	the horse is vicious.
die kwa <i>ie</i> paerd	=	the vicious horse.
die hond is goed	=	the dog is good.
die goe <i>ie</i> hond	=	the good dog.

Adjectives are compared by adding *er* for the comparative and *st* for the superlative e.g.

leelijk,	leelijker,	leelijkst.
sterk,	sterker,	sterkst.
kwaad,	kwaai <i>er</i> ,	kwaai <i>st</i> (see above).

Some adjectives have irregular comparison, like

goed	beter	best,
slecht,	erg,	ergst, <i>but also</i> ,
	slechter,	slechtst.

VI.

The *Personal Pronouns* in Cape Dutch are:

I	ik	me	=	mij (me)	
thou	=	jij	thee	=	jou (je)
he	=	hij	him	=	hem (hom)
she	=	zij	her	=	haar (her)
we	=	ons	us	=	ons
you	=	jullie	you	=	jullie
they	=	hullie	them	=	hullie

One sometimes hears *zullie* instead of *hullie* = they.

N.B. The accusative forms are used after prepositions and so-called transitive verbs (see below).

The *Possessive pronouns* are:

mine	=	mijn	our	=	ons
thy, thine	=	jou	your	=	jullie
his	=	zijn	their	=	hullie
her	=	haar			

Sentences like "this horse is mine", etc., are expressed in Cape Dutch as follows:

The horse is mine	=	Die paerd is mijne.
" " " thine	=	" " " joue.
" " " his	=	" " " zijne.
" " " ours	=	" " " ons zijne.
" " " yours	=	" " " jullie zijne.
" " " theirs	=	" " " hullie zijne.

Sometimes the masculine possessive pronoun *zijn* (his) is used for the feminine; one often hears:

Die vrouw zijn kind = The woman's child.

The *Interrogative Pronoun* who = wie, which has the same form under all circumstances. The question „Whose is this?” = Wie zijne is dit?

The Interrogative *What* = *Wat*.

The Relative Pronoun is in reality *die* (who) but very often *wat* is used.

Die man wat dit gedaan hêt = The man who has done this.

VII.

The *Cardinal Numbers* are as follows:

1 = één	18 = achttien
2 = twee	19 = ne'entien
3 = drie	20 = twintig
4 = vier	21 = een-en-twintig
5 = vijf	22 = twee-en-twintig
6 = zes	23 = drie-en-twintig
7 = ze've ¹⁾	30 = dertig
8 = acht	40 = veertig
9 = ne'e	50 = vijftig
10 = tien	60 = zestig
11 = elf	70 = ze'entig
12 = twaalf	80 = tachtig
13 = dertien	90 = ne'entig
14 = veertien	100 = honderd
15 = vijftien	101 = honderd-en-een
16 = zestien	102 = (een) honderd-en-twee
17 = ze'entien	200 = twee honderd

¹⁾ Educated persons generally say *zeve* and *nege*.

300 = driehonderd	1000 = duizend
400 = vierhonderd	1001 = duizend-en-een
500 = vijfhonderd	2000 = twee duizend
10,000 = tien duizend.	
100,000 = honderd duizend.	
1,000,000 = millioen.	
4605 = vier duizend zes honderd en vijf.	
1903 = Een duizend ne'enhonderd en drie <i>or</i>	
(in dates) = ne(g)entien honderd en drie.	

The *Ordinal numbers* are formed by adding *ste* if the cardinal number ends in *d g* or *t*; and adding *de* in all other cases, except *the first* which is formed irregularly.

1 st = die eerste	9 th = die ne'ende
2 ^d = „ tweede	10 th = „ tiende
3 ^d = „ derde	11 th = „ elfde
4 th = „ vierde	20 th = „ twintigste
5 th = „ vijfde	21 th = „ een-en-twintigste
6 th = „ zesde	30 th = „ dertigste
7 th = „ ze'ende	100 th = „ honderdste
8 th = „ achtste	1000 th = „ duizendste

The *Fractional Numbers* are:

$\frac{1}{2}$ = die helft	$\frac{1}{6}$ = 'n zesde
$\frac{1}{3}$ = 'n derde	$\frac{1}{7}$ = 'n ze'ende
$\frac{1}{4}$ = 'n kwart	$\frac{1}{8}$ = 'n achtste (en aks)
$\frac{1}{5}$ = 'n vijfde	$\frac{1}{10}$ = 'n tiende etc.

Once = Eenmaal *or* een keer.

twice = tweemaal „ twee „

thrice = driemaal „ drie „ etc.

For convenience's sake the names of the days and months are given here:

Maandag, Dinsdag, Woensdag, Donderdag, Vrijdag, Zaterdag, Zondag.

Januari, Februari, Maart, April, Mei, Juni, Juli, Augustus, September, October, November, December.

VIII.

The *Verb* in Cape Dutch is far more simple than in High Dutch, principally because the South African dialect has no

Past Tense, and there is therefore no trouble about weak or strong verbs. With very few exceptions all verbs have the same form.

There is practically only *one* Voice, viz. the *Active*; the *Passive* may be formed with the auxiliary *Worden* (to become), but is very rarely used; where the *Passive* is used in English, the sentence is usually turned in Cape Dutch in such a manner, that the *Active* can be used. For instance, where the English has — "I am being beaten", or "I am beaten" the Cape Dutch has „They beat me", or „they have beaten me".

There are three *Moods*: *Infinitive*, *Indicative*, and *Imperative*; occasionally a *Conditional* is used.

The *Tenses* are three, viz. *Present*, *Perfect* and *Future*; a *Future Perfect* also exists.

The basis of all parts of the verb is the *Infinitive*.

The *Present* has, except in six verbs (*wees*, *hē*, *gaan*, *staan*, *slaan*, and *doen*) always the same form as the *Infinitive*. The verb does not change its form according to person; all persons have the same ending as the 1st person singular, and this is the case in *all* tenses.

We give examples of the *Present Tense* of the three verbs: *loop* = to walk; *slaap* = to sleep; *eet* = to eat.

Present.

Ik loop.	ik slaap.	ik eet.
jij loop.	jij slaap.	jij eet.
hij loop.	hij slaap.	hij eet.
zij loop.	zij slaap.	zij eet.
ons loop.	ons slaap.	ons eet.
jullie loop.	jullie slaap.	jullie eet.
hullie loop.	hullie slaap.	hullie eet.

The *Perfect Tense* is formed by means of the auxiliary verb *hē* (to have) followed by the *Past Participle*.

The *Past Participle* itself is formed by placing the prefix *ge* before the infinitive e.g.

loop	P.P.	gelopen.
slaap	" "	geslaap.
eet	" "	ge-eet.

Perfect.

ik hêt geloop.	ik hêt geslaap.	ik hêt ge-eet.
jij hêt geloop.	jij hêt geslaap.	jij hêt ge-eet.
hij hêt geloop.	hij hêt geslaap.	hij hêt ge-eet.
zij hêt geloop.	zij hêt geslaap.	zij hêt ge-eet.
ons hêt geloop.	ons hêt geslaap.	ons hêt ge-eet.
jullie hêt geloop.	jullie hêt geslaap.	jullie hêt ge-eet.
hullie hêt geloop.	hullie hêt geslaap.	hullie hêt ge-eet.

The *Future* is formed by means of the auxiliary *zal* (shall or will), followed by the Infinitive.

Future.

ik	zal loop	ik	zal slaap	ik	zal eet
jij	" "	jij	" "	jij	" "
hij	" "	hij	" "	hij	" "
zij	" "	zij	" "	zij	" "
ons	" "	ons	" "	ons	" "
jullie	" "	jullie	" "	jullie	" "
hullie	" "	hullie	" "	hullie	" "

The *Future Perfect*, which is not in general use, is formed by both the auxiliaries *zal* and *hê*, and the Past Participle.

ik	zal geloop hê	= I shall have walked.
jij	" "	" "
hij	" "	" "
zij	" "	" "
ons	" "	" "
jullie	" "	" "
hullie	" "	" "

Similarly: ik zal geslaap hê; ik zal ge-eet hê.

Of the verbs *hê* (to have) and *wees* (to be) a Past Tense is sometimes used: *ik had* = I had; *ik was* = I was.

Occasionally a *Conditional Mood* is used, which is then formed by means of the auxiliary *zou*, which is in reality the past tense of the verb *zal*, f. i.

ik zou loop;	ik zou slaap;	ik zou eet
etc.	etc.	etc.

Staan, gaan, doen and *slaan*, differ from the above examples only in the *Present Tense*, which is not exactly the same as the Infinitive, the forms being:

ik sla (I beat)
 ik ga (I go)
 ik doe (I do)
 ik sta (I stand)

One hears, however, forms like: *ik gaan; hij gaat; ons gaan; hij slaat; ons slaan; ons doen; ons staan; hij staat* (or *staan*).

The Verb *hê* (to have) is conjugated as follows:

Pres. ik hêt (but *hê-jij* = have you).
Perf. ik hêt gehad.
Fut. ik zal hê.
Fut. Perf. ik zal gehad hê.
Cond. ik zou hê.

Wees = to be, is conjugated as follows:

Pres. ik is.
Perf. ik is geweest.
Fut. ik zal wees.
Fut. Perf. ik zal geweest hê.
Cond. ik zou wees.

N. B. The student is recommend to write out in full, the tenses of the following verbs:

<i>blaas</i> = to blow.	<i>rook</i> = to smoke.
<i>maak</i> = to do.	<i>brand</i> = to burn.
<i>praat</i> = to talk.	<i>neem</i> = to take.
<i>waag</i> = to venture.	<i>vra</i> = to ask.

The *Imperative* is the same as the *Present*, without the Personal Pronoun, e. g.

loop! slaap! eet!

IX.

One class of verbs in Cape Dutch is somewhat more intricate, and, as they are very often used, they deserve

special notice. They are called *Compound Verbs*, and consist of an Adverb, Adjective, or Preposition, and a Verb. For instance the verb „doodmaak” — “to kill”, really means “to make dead”, of which *dood* is the adjective and *maak* the verb.

These two parts are separable, and can take up different positions towards each other. If we call the *first* part, i. e. the adjective, adverb, or preposition, the *Prefix*, and the second part the *Verb*, we may state their positions in the various tenses and moods as follows:

<i>Infinitive.</i>	1. Prefix.	2. Verb.
<i>Present.</i>	1. Verb.	2. Prefix.
<i>Past Participle.</i>	1. Prefix.	2. <i>ge.</i> 3. Verb.

Applying these rules we therefore conjugate the verb *doodmaak* as follows:

Present. Ik maak dood, jij maak dood, etc.

Perfect. Ik hêt doodgemaak, jij hêt doodgemaak, etc.

Future. Ik zal doodmaak, jij zal doodmaak, etc.

Future Perf. Ik zal doodgemaak hê, etc.

Conditional. Ik zou doodmaak, etc.

Imperative. Maak dood.

In the Present Tense, the prefix can stand some distance after the Verb, e.g.

Hij ga zeker nie morre dood nie.

He certainly will not die to-morrow.

N.B. It should be remembered that, as far as the *Present Tense* of the Compound Verbs is concerned, the above rules apply only in *Principal Sentences*; in *Subordinate Sentences* the Present Tense follows the usual rule, and is like the Infinitive.

Examples.

Ons maak hem dood.

We kill him, *but*,

D'is tijd, dat ons hem doodmaak (subord. sent).

It is time, that we kill him.

The following is a list of the most important Compound

Verbs in Cape Dutch; for convenience's sake we have given the Infinitive, Present, and Perfect of the first three.

uitblaas (to blow out),	ik blaas uit,	ik hêt uitgeblaas
doodgaan (to die),	ik ga dood,	ik hêt doodgegaan
uitgaan (to go out),	ik ga uit,	ik hêt uitgegaan.
thuis	—	to come home
binne	=	to come in
doorloop	—	to run on
voorloop	=	to run in front
ansteek {	=	to light
opsteek }		
opgaan	=	to go up, to rise (of the sun)
opstaan	=	to arise
ondergaan	—	to go down
loslaat	=	to let go
vasmaak	=	to fasten
losmaak	=	to loosen
opemaak	=	to open
toemaak	—	to shut
inspan	=	to harness
uitspan	=	to unharness
opschrijf	=	to write down, to enter (in a book)
o'erschrijf	=	to copy
antrek	=	to dress
uittrek	=	to undress
neerzit	=	to sit down
neerzet	=	to put down
klaarmaak	=	to finish
opschep	=	to dish up
ophang	=	to hang
hardloop	=	to run
o'ereenkom	=	to agree
weggaan	=	to depart
ankom	=	to arrive
rechmaak	=	to repair, to settle
uitschel	=	to scold
opbouw	=	to rebuild
afbreek	=	to demolish
afwasch	=	to wash off

nadenk	=	to reflect
aanbid	=	to adore
volhou	=	to continue
volmaak	=	to fill
leegmaak	=	to empty.

Verbs beginning with *be*, *ge*, *ont*, *ant* and *ver* are never Compound Verbs. They have (with the exception of *one* beginning with *ant*) the peculiarity of *not* using *ge* in forming their Past Participle, although this rule is not always adhered to; one does sometimes hear "*ge-verkrij*."

Examples.

begrijp (to understand)	ik begrijp	ik hêt begrijp
geloof (to believe)	ik geloof	ik hêt geloof
ontvang (to receive)	ik ontvang	ik hêt ontvang
verkrij (to get)	ik verkrij	ik het verkrij
antwoord (to answer)	ik antwoord	ik hêt ge-antwoord.

X.

Adverbs have usually the same form as the adjectives to which they belong, e.g. *goed* means *good*, and also *well*. But Cape Dutch has a number of adverbs and adverbial expressions, which are peculiar to it; as these are very often used, we give here a list of the most important ones, which the student should commit to memory.

Banja (or baïn)	=	much, many.
gnieps	=	in an underhand manner.
liewers	=	rather.
glad	=	altogether.
glad nie	=	by no means.
amper or ampertjies	=	nearly.
heeltemaal	=	quite.
hoe kom? }	=	why?
waarom? }	=	
stadiggies	=	slowly.
partij keer	=	sometimes.
alledag	=	every day.
dikkels	=	often.

eens
 'n tijdjie lang
 lang gele'e
 vandaag
 morre
 gister
 o'ermorre
 eergister
 verle'e week
 verle'e maand
 verle'e jaar
 vollende jaar
 eindelijk {
 ten leste {
 erg
 net
 in tijd
 bijtjids
 eer
 voor
 elke slag
 stilletjies
 al
 op die plek
 da'eljk {
 net nou {
 dalkies {
 iniskien {
 onderwjl
 weer
 kamma-kamma
 al te banja
 zeker
 alles
 almaal
 rechtig
 makaar
 zoo maar zoo
 huistoe
 hier

= once.
 = for some time.
 = a long time ago.
 = to day.
 = to morrow.
 = yesterday.
 = the day after to morrow.
 = the day before yesterday.
 = last week.
 = last month.
 = last year.
 = next year.
 = at last.
 = very.
 = just.
 = in time.
 = before the time.
 = before.
 = before.
 = every time.
 = quietly.
 = already.
 = on the spot.
 = directly.
 = perhaps.
 = in the meantime.
 = again.
 = quasi.
 = too much.
 = certainly.
 = everything.
 = all
 = really.
 = each other.
 = without any reason, whatever.
 = home.
 = here.

daar	=	there.
hierbo'e	—	above here.
daarbo'e	—	above there.
daarop	=	above it.
daarvan	..	of it.
toch	=	yet, still.
maar	=	but.
positief	=	absolutely, for certain.
ja	=	yes.
né	—	no.
nog nie	=	not yet.

XI.

The principal Conjunctions and Prepositions are:

en	—	and.
maar	=	but.
toch	=	yet.
niette'enstaande	=	notwithstanding.
hoewel	=	although.
daarom	—	for all that.
toe	—	then.
want	=	because, for.
nadat	—	after.
waarom	=	why.
in	=	in.
op	—	upon.
deur {	—	through, by, on account of.
door {		
met	—	with.
naast	=	next.
buite	=	without.
langs	=	alongside of.
achter	=	behind.
binne	—	inside of.
dicht bij	=	near.
buite	=	outside of.
rondom	=	around.

onder	—	under.
bij	=	near.
dwars	=	across.

XII.

It is unnecessary to give here a complete Syntax of Cape Dutch. This would require constant reference to High Dutch forms, and lead the student too much out of his course; most of the peculiarities of construction are best learnt by practice. Where necessary, expressions deserving special notice will be explained, in notes to the conversations, found later on in this book. A few leading rules only are given here.

A. Cape Dutch has a *double* negation, which is expressed by the words *nie* — *nie* = not — not, e. g.

Ik hêt *nie* 'n stok *nie* = I have no stick.

Sometimes even a form is used, which in reality is a *triple* negation, e. g.

Ik weet *niks nie* van die ding af *nie* = I know nothing of the matter.

It should be remembered that the second *nie* is put as near the end of the sentence as possible.

 In some short expressions, like: "Ik weet *nie*" (I don't know); "ik geloof *nie*" (I don't believe) etc, a *single* negation is only used.

B. In the *Present Tense* the Verb is usually put immediately after its subject, e. g.

Jan loop vinnig = John walks fast.

Die paerd bijt ver mij = The horse bites me.

But in the *Perfect* and *Future*, as well as in the *Conditional*, the verb is divided; the auxiliary is put as near the subject as possible, but the *past participle* of the Perfect, and the *Infinitive* of the *Future* and *Conditional*, are put as near the end of the sentence, as can conveniently be done, e. g.

Jan *hêt* banja vinnig huiſtoe *geloop*.

John has walked home very fast.

Jan *zal* vinnig na die school *loop*.
 John will walk fast to school.
 Die paerd *hét* ver die arme man *gebijt*.
 The horse has bitten the poor man.
 Die man *zou* al die dinge nie *doen* nie.
 The man would not do all the things.

C. Cape Dutch, as usually spoken, has really no *transitive* verbs; generally the preposition *ver* is placed between the verb and its object, e.g.

Hij sla *ver* die hond = He beats the dog.
 Steek *ver* die lamp an = Light the lamp.

N.B. The more educated among the Cape Dutch often leave the *ver* out, and then, of course, the verb is transitive.

C. PHRASES AND QUESTIONS.

Before starting long conversations, it is desirable that the student should know a number of phrases and questions which occur in every-day life. A considerable number of these are given below, and the student would do well to learn these thoroughly by heart, and even, to copy them once or twice. As this book is intended principally for English-speaking persons, the English is put in the first column.

Good morning!	Goeie morre!
Good afternoon.	Goeie middag.
Good evening.	Goeiena'end.
Good night.	Goeie nacht (t) ¹⁾
How do you do?	Hoe gaan dit?
I am well, thank you.	Ik is fris, dankie.
I don't feel quite nice.	Ik voel nie heeltemaal lekker nie.

--

¹⁾ Sometimes the final letter of a word is not pronounced, like the *t* in *nacht*. The letter not pronounced will then be found in () behind the word.

What is your name?

My name is J. X.

How old are you?

I am nearly twenty.

Where do you live?

I live in Cape Town.

What is the time?

It is twelve o'clock.

It is half past five.

It is a quarter to six.

It is a quarter past six.

It is 5 minutes to 2.

It is 10 minutes past 3.

It is noon.

Where do you come from?

I come from the village.

Where are you going to?

I am going home.

Is your father still living?

No, my father is dead.

What is the price of this horse?

Twenty four pounds.

That is rather dear.

Do you want to smoke?

No, thank you, I don't smoke.

Has the post arrived yet?

No, not yet.

When does the post close?

At 6 o'clock to-night.

How far is it to A?

About 3 hours on horseback.

Is the road good?

It is fairly good.

Are you married?

I am a widower.

How many children have you?

Wat is jou naam?

Mijn naam is J. X.

Hoe oud is jij?

Ik is amper twintig.

Waar woon jij?

Waar blijf (f) jij?

Ik woon in Kaapstad.

Hoe laat is dit?

D's twaalf uur.

D's half zes.

D's kwart voor zes.

D's kwart o'e zes.

D's 5 minute voor 2.

D's 10 minute o'er 3.

D's middag.

Waar kom jij van daan?

Ik kom van die dorp.

Waar ga jij natoe?

Ik ga huistoe.

Leef jou vader nog.

Né, mijn vader is dood.

Wat kos die paerd hier?

Vier en twintig pond ¹⁾

D's 'n beetjie duur.

Wil jij rook?

Né, dankie toch, ik rook nie.

Is die pos al in?

Né, nog nie.

Hoe laat ga die pos toe?

Om zes uur vana'end.

Hoever is dit na A?

Omtrent drie uur rij.

Is die pad mooi?

D's ordentelijk.

Is jij getrouwd?

Ik is 'n weduw(w)naar.

Hoeveel kinders hé jij?

¹⁾ Weights, money, and measures are put in Dutch in the *singular*.

None.

It is getting dark.

Light the lamp.

There is no oil in it.

Then light a candle.

I feel very ill.

What is the matter?

I don't know myself.

Send for the doctor.

Wait a moment.

Don't be in a hurry.

I shall send for him by and by.

Where is the Postoffice?

On the Markersquare.

And the Telegraph-office?

Just round the corner.

Have you any matches?

Here is a box.

It is empty.

I did not know that.

Do you know that man?

No, I don't know who he is.

What does the weather look like?

It is going to rain.

I hope so; it is very dry.

We shall have a thunderstorm.

It is getting winter now.

The weather is very cold.

It is freezing.

The sky is clouded.

When is your birthday?

On the 27th August.

Do you like riding?

No, I prefer walking.

I am going for a short walk.

Where is the shop of A?

In Longstreet, I believe.

Are you going to the theatre?

Nie één nie.

Dit word-(d) donker.

Steek (ver) die lamp op.

Daar is nie olie in nie.

Steek dan 'n kaers op.

Ik voel rechte ziek.

Wat manker?

Ik weet zelf nie.

Stuur ver die dokter.

Wach 'n beetjie.

Moet nie haastig wees nie.

Ik zal net nou ver hem stuur.

Waar is die Poskantoor?

Op die Markt(k)Plein.

En die Telegraaf-kantoor?

Net om die hoek.

Hê jii vuurhoutjies?

Hier is 'n doosie.

D'is leeg.

Ik hét dit nie geweet nie.

Ken jii daar die man?

Né, ik weet nie wie hij is nie.

Hoe lijk die weer?

Dit gaan re'en.

Ik hoop dit; d'is banja droog.

Ons zal zwaar weer krij.

Dit word (d) nou winter.

Die weer is banja koud.

Dit rijp.

Die lucht(t) is bewolkt(t).

Wanneer is jou verjaarsdag?

Op die 27ste Augustus.

Hou jii van paerd rij.

Né, ik loop liewers.

Ik ga 'n beetjie loop.

Waar is die winkel van A.

In Langstraat, geloof ik.

Ga jii komedie toe.

No, I have no time.
 What work are you doing?
 I am looking after the horses.
 What are you doing there?
 Nothing.
 Come quickly here.
 What do you want?
 Take this letter to the post.
 Mr. A. died yesterday.
 I heard so.
 Are you going to the funeral?
 I don't know; perhaps.
 There has been a storm at sea.
 Have any ships been wrecked?
 Four, according to the paper.
 Are there any lives lost?
 Seven men were drowned.
 Boy, call a cab.
 Where do you want to go to?
 I just want to go to Mowbray.
 Why don't you take the train?
 There is no train before 12.

What is your fare, cabby?
 Ten shillings, please.
 That is too much.
 Where is your tariff?
 You can only charge 6/-
 Have you any paper?
 What kind of paper do you
 want?
 Letterpaper, please.
 Here are paper, pen & ink.
 Where are the envelopes?

Here is one.
 Please give me a stamp.
 You are very troublesome.
 I am very tired.
 So am I.

Né, ik het nie tijd nie.
 Wat ver werk doe jii daar?
 Ik kijk na die paerde.
 Wat maak jii daar?
 Niks nie.
 Kom gauw hier.
 Wat wil jii hê?
 Breng (ver) die brief na die pos.
 Mr. A. is gister o'erle'e.
 Ik hê zoo gehoor.
 Ga jii begrafenis toe?
 Ik weet nie; miskien.
 Daar is 'n storin op zee gewees.
 Is daar schope verongeluk?
 Vier, vollens die krant.
 Is daar levens verloor?
 Ze've mense is verdrink.
 Boy, roep (ver) 'n cab.
 Waar wil jii na toe?
 Ik wil effe na Mowbray gaan.
 Waarom vat jii nie die trein nie?
 Daar is nie 'n trein voor 12
 uur nie.

Wat is jou vracht(t), cabby?
 Tien shilling, assieblief.
 D's te banja.
 Waar is jou tarief?
 Jii kan net zes shilling reken.
 Hê jii pampier?
 Wat ver pampier wil jii hê?

Brieve-pampier, assieblief.
 Hier is pampier, pen en ink.
 Waar is die converte (enve-
 lops)?
 Hier is een.
 Gé assieblief 'n posze'el ver mij.
 Jii is banja lastig.
 Ik is banja moeg (moeg).
 Ik ook.

I think I am going to bed now.
Where is your room?
No. 10, on the first floor.

Do you know a watchmaker?
Why do you ask?
My watch is broken?
I want it repaired.
Just look at this watch.
The spring is broken.

Where did you get that book?
I bought it this morning.
How much did you pay for it?
Five shilling and sixpence.
That is cheap.

Are you going to church?
No, I don't think so.
What church are you going to?
To the English Church.
Have you any money about
you?

Yes, I have a few pounds.
Please lend me a pound?
What do you want to do
with it?

I want to pay my ticket to
Wellington.

What time does the train start?
At 20 minutes past six.
Are you going with this train?
Yes, else it will get too late.
How much salary do you get?
£ 12, 10, a month.
That is very fair.

In what line of business are
you?

I am clerk in an office.
What school do you attend.
I don't attend any school.
How is that?

Ik denk ik ga nou slaap.
Waar is jou kamer?
No. 10, op die tweede ver-
dieping.

Ken jij 'n horlogie-maker?
Hoe kom vra jij?
Mijn horlogie is stukkend.
Ik wil dit laat rechmaak.
Kijk 'n beetje na die horlogie.
Die veer is stukkend.

Waar krijg jij daar die boek?
Ik hêt dit van morre gekoop.
Hoeveel hê jij daarvoor betaal?
Vijf shilling en zes pence.
D'is goedkoop.

Ga jij kerk toe?
Né, ik denk nie zoo nie.
Na wat ver kerk ga jij?
Na die Engelse kerk.
Hê jij geld bij jou?

Ja, ik hêt 'n paar pond.
Leenassieblief een pond vermij.
Wat wil jij daarmee maak?

Ik wil mijn kaartjie na Wel-
lington betaal.

Hoe laat ga die trein weg?
Om twintig minute o'er zes.
Ga jij met die trein saam?
Ja, anders word(d) dit te laat.
Hoeveel salaris krijg jij?
£ 12, 10, in die maand.
D'is rechte ordentelijk.

In wat ver soort bēzigheid
is jij?

Ik is klerk op 'n kantoor.
Waar ga jij school?
Ik ga nie school toe nie.
Hoe is dit dan?

I have to help my father at home.

Cannot he get any body else?

No, we are too poor.

Whom were you talking to?

Do you mean those two ladies?

Yes.

The one is my sister.

And the other one?

Is a friend of hers.

John, where are you?

In the stable, Sir.

Why don't you answer?

I did not hear you.

I have a bad cold.

And I have a headache.

I hear the measles are prevalent.

Yes, and scarlatina also.

It is a very unhealthy time.

The doctors are very busy.

Whose house is that?

It is my uncle's.

He has a very nice garden.

Yes, that is his hobby.

Is he well off?

Yes, he is very rich.

I am very thirsty.

Please give me some water.

I am very hungry too.

Will you have something to eat?

Yes, please.

Will you take a cup of coffee?

I would rather have tea.

Pass the sugar, please.

Where is the butter?

I have no fork.

Ik moet mijn vader thuis help.

Kan hij niemand anders krijgen?

Né, ons is te arm.

Met wie hè jij daar gepraat?

Meen jij die twee dames daar?

Ja.

Die een is mijn zuster.

En die ander een?

D'is 'n vrindin van haar.

Jan, waar is jij?

In die stal, menecr.

Hoe kom antwoord jij nie?

Ik hêt jou nie gehoor nie.

Ik is banja verkou'e.

En ik het kopzeer (hoofdpijn).

Ik hoor die mazels regeer.

Ja, en die roodvonk ook.

D'is 'n banja ongezone tijd.

Die dokters is banja bezig

Wie zijn huis is daar die?

D'is mijn oom zijne.

Hij hêt 'n banja mooie tuin.

Ja, d'is zijn liefhebberij.

Is hij goed af?

Ja, hij is banja rijk.

Ik is banja dorst.

Gé assieblief 'n beetjie water ver mij.

Ik is banja honger ook.

Wil jij iets hè om te eet?

Ja, assieblief.

Zal jij 'n koppie koffie neem?

Ik hêt liewers thee.

Passeer die suiker, assieblief

Waar is die botter?

Ik hêt nie vurk nie.

This knife is not clean.
 Beware of that dog!
 Is he vicious?
 Yes, he is getting old and bad-tempered.
 Why don't you sell him?

Am I disturbing you?
 No, not at all.
 What is the matter with you?
 I am out of sorts.
 What has happened?
 You must not use bad language.
 Will you stop that?
 That is no business of yours.
 Why did you not come to your work yesterday?

My wife was ill.
 I don't believe a word of it.
 It is really true.
 You are up to all kinds of tricks.
 I don't trust you at all.
 I don't want you anymore.
 Here is your money, and now clear out.

Go and do your work.
 What are you looking for?
 I am looking for my spectacles.
 There they are.
 What date is it to-day?
 When did you arrive?
 Early this morning.
 I am going to the races.
 I like playing cricket.
 I think football is a much nicer game.
 It is too rough for me.
 How many natives have you on your farm?
 Very few.

Die mes hier is nie schoon nie.
 Pas op ver daar die hond!
 Is hij kwaai?
 Ja, hij word(d) oud en nukkerig,

Hoe kom verkoop jij nie ver hem nie?

Hinder ik ver you?
 Ne, glad nie.

Wat mankeer jij?
 Ik is uit mijn humeur.
 Wat is daar gebeur?
 Jij moet nie vloek nie.
 Zal jij ophou?

Dit ga jou nie an nie.
 Hoe kom hê jij nie gister kom werk nie?

Mijn vrouw was ziek.
 Ik geloof niks daarvan nie.
 D'is richtig waar.
 Jij is vol streke.
 Ik vertrouw jou glad nie.
 Ik het jou nie meer nodig nie.
 Hier is jou geld, en nou maak dat jij wegkom.

Loop doen jou werk.
 Wat zoek jij?

Ik zoek na mijn bril.
 Hier is hij.

Die hoeveelste is dit vandaag?
 Wanneer hê jij gekom?
 Van morre vroeg.

Ik ga na die rissies.
 Ik hou van cricket speel.
 Ik denk voetbal is 'n banja mooier spel.

D'is te ruw ver mij.
 Hoeveel volk hê jij op jou plaas?
 Banja min.

The cattle are poor.
 He has many sheep and goats.
 My horse is lame.
 These oxen have the lungsick-
 ness.

How many rooms has your
 house?

There are seven in all.
 There are a parlour, a dining-
 room, and three bedrooms.
 There are also a kitchen and
 a pantry.

What kind of roof has your
 house.

It has a thatched roof.
 The wind is very high.
 Blow the fire!

The river is rising.
 You must cross the river by
 the ferry.

One cannot cross by the ford.

This horse jibs.
 The pane of the window is
 broken.
 Have you any paint?
 I want to have my house
 painted.

The prisoner is not guilty.
 The jury cannot agree.

The thief was sentenced to
 one year hard labour.
 The murderer will be hanged.
 You are a lucky fellow.
 The bird sings nicely.
 The farmers are ploughing.
 The harvest is good.
 We shall have many grapes
 this year.

Die grootvee is ma'er.
 Hij het banja kleinvee.
 Mijn paerd is kreupel.
 Die osse hier is longziek.

Hoeveel kamers is daar in
 jou huis?

Daar is ze'e alles te saam.
 Daar is 'n voorkamer, 'n eet-
 kamer, en drie slaapkamers.
 Daar is ook 'n kombuis en 'n
 dispens.

Wat ver soort dak het jou
 huis?

Dit het 'n strooi-dak.
 Dit waai banja hard.
 Blaas die vuur.

Die rivier kom af.
 Jij moet met die pont overgaan.

'n Mens kan nie deur die drift
 nie.

Die paerd hier is steeks.
 Die ruit van die venster is
 stukkend.

Hê jij verf?
 Ik wil mijn huis laat schilder.

Die prisonnier is onschuldig.
 Die jurie kan nie o'ereenkom
 nie.

Die dief het 'n jaar harde pad
 gekrij.

Diemoordenaarzalgehang wor.
 Jij is 'n gelukkige kerel.
 Die vo'eltjie zing mooi.

Die boere ploeg.
 Die oogs is mooi.
 Ons zal van die jaar banja
 druive hê.

The apples are sour.
 Brush your clothes.
 My trousers are torn.
 You must not forget it.
 She is full of fancies.
 She is a very nice girl.
 The children are naughty.
 Tell them to come here.
 Don 't beat them.
 I have shot a hare.
 Where is your gun?
 I have a breechloader.
 It is a double-barreled gun.
 Can you drive?
 Not very well.
 I am astonished at you.
 The engine went off the rails.

There is no more room in
 this train.
 Does this train stop at the
 Paarl?
 Where is the guard?
 I have lost my ticket.
 Where did you put it?
 In my waistcoat-pocket.
 You will have to pay again.
 And suppose I find the ticket?
 Then you can get your money
 back.
 Where is my luggage?
 It has not arrived yet.
 It will come by the next train.

This train is very slow.
 The morning-train is an ex-
 press.
 The permanent way is washed
 away.
 We must wait here three hours.

Die appels is zuur.
 Borstel jou kleere.
 Mijn broek is gescheur.
 Jij moet dit nie vergeet nie.
 Zij is vol anstelletjies (femies).
 Zij is 'n rechte gave meissie.
 Die kinders is stout.
 Zê ver hulle om hier te kom.
 Moe nie ver hulle slaan nie.
 Ik hêt 'n haasie geschiet.
 Waar is jou geweer.
 Ik hêt 'n achterlaaier.
 D' is 'n dubbelloop geweer.
 Kan jij leisels hou?
 Nie heeltemaal goed nie.
 Ik is verwonder o'er jou.
 Die lokomotief is uit die spoor
 geraak.
 Daar is nie meer plek in die
 trein nie.
 Hou die trein bij die Paerl
 stil?
 Waar is die kondukteur?
 Ik hêt mijn kaartjie verloor.
 Waar hê jij dit gezet.
 In mijn onderbaatjieszak.
 Jij zal weer moet betaal.
 En zê nou, ik krijg die kaartjie?
 Dan kan jij jou geld terug krijg.
 Waar is mijn baggagie.
 D'is nog nie gekom nie.
 Dit zal met die vollende trein
 kom.
 Die trein is banja stadig.
 Die morre trein is 'n express
 (snel-trein).
 Die spoorweg is verspoel.
 Ons moet hier drie uur wacht(t).

This man is drunk.

He is a nuisance to the other passengers

This is a carriage for ladies only.

You are not allowed to smoke here.

Do you talk Dutch?

No, I am only six weeks in the country.

Open this door.

The door is locked.

Have you no key.

The stationmaster has one.

Where is the Inspector?

There he stands.

I come to make a complaint.

I will report the matter to the General Manager.

You can do as you like.

You are in the wrong.

The guard is not to blame.

The railway-officials should be polite.

Yes, but some passengers are very troublesome.

I want to send 600 sheep to Johannesburg.

What will that cost me?

We charge £ 3.— per sheep-truck.

Is there no reduction for a large number?

For a large number you can get a train at a cheaper rate.

You must send somebody to look after the horses.

Are you ready.

Die man is dronk.

Hij is 'n ergernis ver die andere passagiers.

Die rijtuig hier is net ver dames.

Jij mag hier nie rook nie.

Kan jij Hollands praat?

Né, ik is nog maar zes weke in die land hier.

Maak die deur ope.

Die deur is gesluit.

Hê jij nie 'n sleutel nie.

Die statie-meester hê een.

Waar is die Inspekteur?

Daar staan hij.

Ik koin klaagig).

Ik zal die zaak an die Algemeene Bestuurder angé.

Jij kan doen wat jij wil.

Jij is verkeerd.

Die kondukteur hê nie schuld nie.

Die spoorweg-ambtenare behoor beleefd te wees.

Ja, maar partij passagiers is banja lastig.

Ik wil 600 schape naar Johannesburg stuur.

Wat zal dit ver mij kos?

Ons vra £ 3.— per schape-wa'e.

Is daar nie afslag nie ver 'n groot getal?

Ver 'n groot getal kan jij 'n trein krij te'e 'n goedkooper prijs.

Jij mot iemand stuur om na die paerde te kijk.

Is jij klaar?

What do you mean?
 I will tell you just now.
 Get these boots cleaned.
 Has the washing come home?
 What time do you dine?
 There is somebody at the door.
 Just go and see who it is.
 There is a gentleman who
 wants to see you.
 Let him come in?
 What can I do for you?
 I am sorry, but I cannot help
 you.
 Have you finished your work?
 Not quite yet.
 Close the door, please.
 Who is there?
 Sit down, please.
 That is all nonsense.
 Good luck!

Wat meen jij?
 Ik zal net nou ver jou zê.
 Laat die stevels schoonmaak.
 Is die was al thuis?
 Hoe laat eet jullie?
 Daar is mense bij die deur.
 Loop kijk 'n beetjie wie dit is.
 Daar is 'n meneer wat jou wil
 zien.
 Laat ver hem binnekom.
 Wat kan ik ver jou doen?
 Ik is jammer, maar ik kan
 jou nie help nie.
 He jij jou werk klaar?
 Nog nie heeltemaal nie.
 Maak die deur toe, assieblief.
 Wie is daar?
 Zit maar, assieblief.
 D'is alles gekheid.
 Veels geluk!

— — — — —

D. CONVERSATIONS.

I.

In the train.

When does the train to Beau-
 fort West start?
 At nine o'clock.
 You have more than half an
 hour to spare.
 Where can one get tickets?
 On the other side of the plat-
 form.

In die trein.

Wanneer ga die trein na
 Beaufort West?
 Om ne'e uur.
 Jij het nog meer as 'n half
 uur die tijd.
 Waar krijg 'n mens die kaartjies?
 Anderkant die platform.

A first-class ticket for Beaufort West, please.

Single or return?

Single.

How much is it?

£ 3, 4, 6.

How much luggage have I got free?

One hundred pounds weight; for the excess you will have to pay 1 d per £.

Porter, please weigh this luggage.

't Is 340 £.

That will be £ 1.

Where must I pay?

In the office there.

Just put the luggage in the van.

I will take this little handbag with me.

Does this train stop at all stations?

No, it is an express.

Do you object to smoking, Sir?

O no, this is a smoker.

Are you going far.

I am going to Kimberley.

Then we travel together till B. W.

Do you live there?

I am going to live there.

I suppose you are a stranger in this country.

I have only been about six weeks here.

Is this your first trip up country?

Yes, I have never been further than Maitland.

Een eerste klas kaartjie ver Beaufort West, asseblief.

Enkel of heen en weer?

Enkel.

Hoeveel is dit?

Drie pond vier en zes.

Hoeveel passagiersgoed hê t ik vrij?

Een honderd pond gewich; voor wat meer is, mot jij 1 oulap die pond betaal.

Porter, weeg asseblief 'n beetjie die goed.

Dit is 340 pond.

Dat zal £ 1 uitmaak.

Waar mot ik betaal?

In daar die kantoor.

Zet 'n beetjie die goed in die goedere-wa'e.

Die klein handzakkie zal ik bij mij neem.

Hou die trein bij al die staties stil?

Né, d'is 'n express.

Hê t meneer objecties te'erook.

O né, d'is 'n rookwa'e.

Ga jij ver?

Ik ga tot an Kimberley.

Dan reis ons saam tot an B.W.

Woon jij daar?

Ik ga daar woon.

Jij is zeker 'n vreemdeling in die land.

Ik is nog maar omtrent zes weke hier.

Is dit jou eerste reis bo'eland toe?

Ja, ik was nog nooit verder as Maitland nie.

Have you a situation in Beaufort West, or are you travelling for your pleasure?

I am going as bookkeeper to the firm A. & Co.

That is a very good business.

Do you know them?

Yes; the head of the firm is my brother-in-law.

There the whistle goes; now we are off.

The trains travel slow in this country.

That is because we have a narrow gauge.

The waggons seem fairly comfortable.

Yes, but they are not always kept clean.

What is the first station we stop at?

D'Urban, I think.

The country seems to be very dry here.

We have not had rain for some time.

What time do we get to Hexriver?

To-morrow morning at two o'clock.

I am sorry I can 't see it in the daytime.

It is a fine piece of work, and a very fine sight too.

We get two engines to pull us up the mountain.

Is it so steep then?

Yes, and there are some very nasty turns.

What village is this?

Hé jij 'n betrekking in Beaufort West, of reis jij ver jou plezier?

Ik ga as boekhou'er van die firma A & Co.

D'is 'n banja goeie bezigheid.

Ken jij ver hulle?

Ja, die hoofd van die bezigheid is mijn zwa'er.

Daar gaat die fluitjie; nou trek ons.

Die treine rij stadig in die land hier.

Dit kom omdat ons 'n smal spoor het.

Die rijtuige lijk ordentelijk gemakkelijk.

Ja, maar hulle word nie altijd schoon gehou nie.

Wat is die eerste statie waar ons stil hou?

D'Urban, denk ik.

Die wereld lijk hier banja droog.

Ons het in lange tijd nie re'e gehad nie.

Hoe laat kom ons bij Heksrivier.

Morre ochend om twee uur.

Ik is jammer dat ik dit nie in die dag kan zien nie.

D' is 'n mooi stuk werk, en 'n rechte mooi gezicht ook.

Ons krij twee lokomotieve om ons die berg op te trek.

Is dit dan zoo steil?

Ja, en daar is partij rechte leelijke draaie.

Wat ver dorp is dit?

This is the Paarl.

We stop there for a few minutes, because the engine takes in water here.

It is a pity it is dark; one cannot see much of the place.

What time do we reach Beaufort West?

To-morrow afternoon about 3. How far is it from the station to the village?

A small distance; about a mile. Are there any carts to be got at the station?

Yes, several.

What do they charge?

I believe 1 shilling per passenger, and 2 d a pound for luggage.

I have nearly 400 £ weight of luggage.

Then it will be better for you to let it come per waggon, that will be much cheaper.

I feel very tired, and I think of having a short sleep.

Alright, I will wake you when we reach Matjesfontein, where we get breakfast.

Here we are; we stop half-an-hour here.

Is this a village?

No, it is really a large farm, belonging to Mr. Logan.

There is the train from the North coming.

D' is die Paarl.

Ons hou hier vir 'n paar minute stil, want die lokomotief neem water hier.

D' is jammer dat dit donker is; 'n mens kan nie veel van die plek sien nie.

Hoe laat kom ons bij Beaufort West an?

Morre middag omtrent 3 uur. Hoe ver is dit van die statie na die dorp?

'n Klein eindjie; omtrent 'n mijl. Kan 'n mens karre kry bij die statie?

Ja, 'n heele spul.

Wat vra bullie?

Ik geloof 1 shilling per passagier, en 2 oulap die pond ver baggage.

Ik het amper 400 pond gewich in baggage.

Dan zal dit beter ver jou wees om dit met die wa'e te laat kom; dit zal goedkooper wees.

Ik voel banja moeg, en denk dat ik 'n beetje ga slaap.

Goed, ik zal ver jou wakker maak as ons bij Matjesfontein kom, waar ons breakfast kry.

Hier is ons; ons blij hier 'n half uur.

Is dit 'n dorp?

Né, d' is eienlijk 'n groote plaas, wat an die heer Logan behoort.

Daar komt die trein van die Noorde.

When does that train arrive
in Cape Town?

To-morrow morning about
7 o' clock.

Halloa! here is a telegram
for me.

I wonder what that is about.

I am sorry, but I will have
to wait here till to-morrow,
as a friend is coming to see
me on important business.

Then I had better say goodbye
to you, for it is nearly time
for the train to be off.

Goodbye, pleasant journey.

Hoe laat komt die trein in
Kaapstad an.

Morre ochend omtrent ze's
uur.

Hullo, hier is 'n telegram ver
mij.

Ik is nieuwsgierig waaro' ver
dit is.

Ik is jammer, maar ik zal hier
moet wach tot morre, want
'n vrind kom ver mij zien
o'er belangrijke bezigheid.

Dan moet ik maar lievers
ver jou goeien dag zc, want
d'is amper tijd ver die trein
om weg te gaan.

Goeien dag; plezierige reis.

II.

Hiring a cart.

Do you know where I can
hire a cart?

I think you will be able to
get one at Uncle John
Wessels.¹⁾

Where does he live?

Just opposite the post-office.

Every one will be able to
show you the house.

Are you Mr. John Wessels?

Yes, that is my name.

What can I do for you?

Can you let me have a cart?

'n Kar huur.

Weet jij waar ik 'n kar kan
huur?

Ik denk jij zal één kan krij
bij Oom Jan Wessels.

Waar woon hij?

Net te'eno'er die poskantoor.

Ieder een kan ver jou wijs
waar die huis is.

Is jij meneer Jan Wessels?

Ja, d'is mijn naam. Wat kan
ik ver jou doen?

Kan je ver mij 'n kar laat krij?

¹⁾ In South-Africa the elder men are addressed as *Oom* (Uncle); elder ones address younger ones as *Nief* (cousin). With ladies the terms are respectively *Tante* (auntie) and *Nichie* (cousin).

Where do you want to go to?
I want to go to B.

How many horses do you want?
Only two, if it is possible.

How many of you are there?
Only myself.

How much luggage have you
got?

About 400 lb weight.

Then you will require four
horses.

Won't two good horses do it?

No, that would be cruelty to
animals. The road is very
heavy.

Alright, give me then four
horses. What will you
charge?

When do you want to return?
I am remaining in B., and the
cart can come back empty.

When do you want to start?
To-morrow-morning as early
as you can.

Now, just let us have a look.
You will be the day after
to-morrow about noon at B.

But surely I can reach it
to-morrow night. It is only
ten hours.

Yes, but ten hours without
outspanning; and a portion
of the road is very steep.

How far could I get then to-
morrow?

I would advise you to go to-
morrow as far as the foot
of the mountain. That is 7
hours driving from here.

Waar wil jij na toe?

Ik wil na B. toe.

Hoeveel paerde wil jij hê?

Net twee, as dit mo'elijk is.

Hoeveel is daar van jullie?

Net ik alleen.

Hoeveel goed hê jij?

Omtrent 400 lb gewich.

Dan zal jij vier paerde noodig
hê.

Zal twee goeie paerde dit niet
doen nie?

Nê, dit zou net diere moord
wees. Die pad is banja
zwaar.

Goed, gé dan maar vier paerde
ver mij. Wat zal jij vra?

Wanneer wil jij terugkom?

Ik blij in B., en die kar kan
leeg terug kom.

Wanneer wil jij rij?

Morre ochend zoo vroeg as jij
kan.

Laat ons nou 'n beetjie kijk.
Jij zal o'ermorre omtrent
middag in B. wees.

Maar ik kan dit toch zeker
morre a'end haal. D's maar
tien uur.

Ja, maar tien uur zonder uit-
span; en 'n stuk van die
pad is banja opdrans.

Hoever kan ik dan morre
a'end kom?

Ik zou jou raai om morre
zoover te gaan as die voet
van die berg. D's 7 uur te
paerd van hier.

Is there any hotel there?

Yes, there is a very good one; you will get good stabling for the horses, and good treatment for yourself.

You can then start early the next morning and easily reach B. at 11 o'clock.

Alright, I will follow your advice. But now let us first hear what your charge is. Will you supply the forage? No, you had better attend to that.

Then my price is £ 6 10.0.

By Jove, but that is very dear.

You must not forget that forage is very dear, that I have to supply and pay for a driver, and that the cart is out for four days.

Well, I will have to be satisfied; there is no help for it.

You won't get it cheaper anywhere.

Shall I pay you now?

You can pay me now or tomorrow morning, just as you like.

But you must promise me one thing; don't give my driver any money, for I can't trust any of these people.

What do they do then?

They get drunk, and spoil my things or illtreat my horses.

Is daar 'n hotel?

Ja, en 'n banja goeie een; jij zal 'n goeie stal ver die paerde krijg en goeie behandeling vor jouzelf.

Jij kan dan vroeg die vollende morre begin en makkelijk B. haal om 11 uur.

Goed, dan zal ik jou raad anneem. Maar laat ons nou eers hoor wat jou prijs is. Zal jij ver die voer zorg?

Né, jij mot lievers daar na kijk.

Dan is mijn prijs £ 6.10.0.

Machies, maar d'is banja duur.

Jij moe nie vergeet nie dat voer banja schaars is, en dat ik 'n koetsier mot gé en ver hem betaal, en dat die kar vier da'e zal weg wees.

Wel, ik zal maar tevre'e mot wees; daar is nie ander plan op nie.

Jij zal dit nergens goedkooper krijg nie.

Zal ik jou nou betaal?

Jij kan mij nou betaal of morre ochend, net zoo as jij wil.

Maar jij mot mij één ding beloof; gé nie geld nie an mijn drijver, want 'n mens kan nie één nie van die volk vertrouw.

Wat maak hullie dan?

Hullie word(d) dronk en bederf mijn goed of maak mijn paerde zeer.

Well, I won't give them anything. Here is the money for the hire of the cart.

What time must I be at the hotel?

To-morrow morning at half past five.

I shall be there myself, to see that your luggage is put properly on the cart.

Goed, ik zal hulle niks ge-
nie. Hier is die geld ver-
die huur van die kar.

Hoe laat moet ik bij die hotel
wees?

Morre ochend om half zes.

Ik zal zelf daar wees, om te
kijk dat jou goed rech op
die kar word gepak.

III.

On the road.

Driver, do you know the road well?

Oh yes, I have travelled it several times, Sir.

Is it a good road?

A good deal of it is very fair, but some parts are very sandy, and two of the drifts are ugly.

How is the part up the mountain?

Good, but very steep and heavy for the horses.

Who keeps the road in order?

The Divisional Council of this district looks after the road as far as Lion's River and from there the Divisional Council of B keeps it in order.

Shall your horses do it?

They look rather poor.

They will easily do it.

Although not very fat, they

Op die pad.

Koetsier ken jij die pad goed?

O ja, ik hê dit banja keer
gerij, meneer.

Is dit 'n mooie pad?

Een groot stuk daarvan is
rechte ordentelijk. maar
partij plekke is zwaar zand
en twee van die drifte is
leelijk.

Hoe is die stuk wat die berg
opgaan?

Goed, maar banja steil en
zwaar ver die paerde.

Wie hou die pad in orde?

Die Afdeelings-Raad van ons
distrikt kijk na die pad
zoover as Leeuwrivier, en
daar van daan hou die Af-
deelings-Raad van B dit in
orde.

Zal jou paerde dit maak?

Hulle lyk maar 'n bietjie
ma'er.

Hulle zal dit makkelijk maak.

Al is hulle nie banja vet,

are accustomed to work,
and have often travelled
this road.

Where do we outspan?

Our first outspan is just
otherside the first river we
get.

Is there a farm there?

No, not near by, but it is
the only place where there
is good water for the horses.

How far it is from here?

Very nearly two hours slow
driving.

We are driving slow now.

Well, you see I can't push
the horses so early in the
day, else they will be done
up before the evening.

Have you got breakfast with
you, Sir?

Yes, I got some sandwiches
and cold fowl with me,
which I got at the hotel.

That will be plenty, for at
about twelve o'clock we
get to an hotel, where you
can have dinner.

One does not see any game
along the road.

No, Sir, large game is very
scarce in this part of the
country.

I thought there were spring-
bucks to be found here.

Further on you might see
some, but they are pre-
served, and are kept in
camps.

is hullie gewoon an werk,
en hêt dikkels die pad al
afgerij.

Waar span ons uit?

Ons eerste uitspanplek is net
anderkant die eerste rivier
wat ons krij.

Is daar 'n plaas?

Ne, nie dich bij nie; maar
d'is die eenigste plek waar
ons goeie water ver die
paerde kan krij.

Hoe ver is dit hier vandaan?
Ampertjies twee uur stadig
rij.

Ons rij nou stadig.

Wel, zie jij, ik kan nie zoo
vroeg in die dag die paerde
anjaag, anders is hullie
gedaan vóór die a'end.

Hêt meneer breakfes bij hem?

Ja, ik hêt 'n beetje sandwiches
en kou hoender, wat ik bij
die hotel hêt gekrij.

D' is meer as genoeg, want
omtrent middag kom ons
bij 'n hotel, waar jij kan eet.

'n Mens zie nie banja wild
langs die pad nie.

Ne, meneer; groot wild is
banja schaars in die wereld
hier.

Ik hêt gedenk 'n mens krij
nog springbokke hier.

Verder kan jij miskien 'n
klompie zien, maar hullie
word bewaar en in kampe
gehou.

Then one is not allowed to shoot them?

Not at all. Just take the reins a moment, Sir.

What is up now?

There is a strap gone loose on the front-harness, and I want to fasten it.

Your harness seems new.

Yes, it is the best set we have, and for roads like these you require good harness.

Whose farm is that there?

That belongs to Mr R, one of our largest ostrichfarmers.

Will we able to see the ostriches?

Yes, just round the corner there, we get to one of the camps.

Don't horses shy at ostriches?

Some horses, who are not accustomed to them do, but these four horses were bred on an ostrich farm.

Is that the river there?

Yes; we shall be at the drift in a moment.

How is that drift?

Very ugly; you had better hold on well to the cart; the drift is full of stones and holes.

Why don't they mend it?

They mend it nearly every

Dan mag 'n mens hullie nie schiet nie?

Glad nie. Hou 'n beetje die leisels, meneer.

Wat mankeer nou?

Daar is 'n riempie los an die voortui'e, en ik wil dit vasmaak.

Dit lijk jou tui'e is nieuw.

Ja, d'is die beste stel wat ons hê, en ver paaie zoo as die, mot jij goeie tui'e hê.

Wie zijn plaas is daar die?

Dit behoer an meneer R, een van ons grootste vo'elstruisboere.

Zal ons die vo'elstruise kan zien?

Ja, net om die draai daar, krij ons een van die kampe.

Schrik paerde nie ver vo'elstruise nie?

Partij paerde, wat nie ver hullie gewoon is nie, maak zoo, maar die vier paerde is op 'n vo'elstruisplaas gebore.

Is dit die rivier daar?

Ja; ons is net nou bij die drift.

Hoe is die drift?

Banja leelijk, jij moet maar goed an die kar vashou; die drift is vol klippe en gate.

Hoe kom maak hullie dit nie rech nie?

Hullie maak dit amper elke

month, but whenever the river comes down, the drift gets bad.

Is there any water in the river?
Not more than about two feet.

So, now we are through, but it is a nasty piece of road.

Now we will outspan. Can you unharness horses, Sir?
No, I don't know anything about it.

Just please hold this horse?

Now I will hobble the horses and give them some forage.

Driver, have you got anything to eat?

Yes, Sir, the master gave me some food.

Will you have something to drink?

Yes, please, Sir.

Well, bring your basin or your pannikin and I will give you some whisky.

How does that taste?

First class, Sir.

How long are you going to stay here?

About an hour. I want to give the horses a good rest, because in the next two hours they get heavy sand.

Now we can be off again.

Where is our next place?

At John Breda's farm, just two hours from here; from

maand rech, maar net as die rivier afkom, dan word die drift weer slecht.

Is daar water in die rivier?
Nie meer nie as omtrent twee voet.

Zoo, nou is ons deur, maar d's 'n leelijke endtjie pad.
Nou zal ons uitspan. Kan meneer paerde uitspan?

Né, ik verstaan niks daarvan nie.

Hou net 'n beetjie die paerd vas?

Nou zal ik die paerde kniehalter en 'n beetjie voer ver hullie gé.

Koetsier, hê jij iets om te eet?

Ja, meneer, die baas hê mij kos saamgegé.

Wil jij iets te drink hê?

Ja, assieblief, meneer.

Goed, breng dan jou kommetjie of jou blikkie, en dan zal ik jou 'n beetjie whisky gé.

Hoe smaak dit?

Eerste klas, meneer.

Hoe lang ga jij hier blij?

Omtrent 'n uur. Ik wil die paerde goed laat uitrust(t), want in die vollende twee uur krij hullie zwaar zand.

Nou kan ons weer laat vat.

Waar is ons vollende uitspan?

Bij Jan Breda zijn plaas, net twee uur hier vandaan; van

there it is just 1¼ hour to the Hotel.
 What are you looking at?
 I am looking at the near leader; there is something wrong with him. He is beginning to purge.
 What can be the cause of that?

I don't know, Sir. The forage I gave them was extra, and this morning the horse was alright and lively.
 Can it be the water?
 No, I am afraid he has got the bots. He scarcely pulls, and that is not a habit of his, for he is not a lazy horse.

What are you going to do, if he gets worse?
 We shall have to outspan at the first farm, and see how he gets on. If the worst comes to the worst, I could get another horse there.
 Is that the farm there?
 Yes, we shall be there in a moment.
 You had better drive very slowly.
 We shall get there alright.

daar is dit net een en 'n kwart uur na die hotel.
 Waar kijk jij na?
 Ik kijk na die hot-voorpaerd; daar is iets verkeerd met hem. Hij begin dun te mist.

Wat kan die schuld daarvan wees?
 Ik weet nie, meneer. Die voer wat ik hulle gegê hê is extra, en van morre was die paerd fris en baldadig.
 Kan dit die water wees?
 Ne, ik is bang hij hê die paapies. Hij trek amper glad nie, en d'is nie zijn manier nie, want hij is nie 'n luie paerd.

Wat ga jij maak, as hij erger word?
 Ons zal mot uitspan bij die eerste plaas, en dan zal ons zien hoe hij angaat. As dit op zijn ergst kom, kan ik daar wel 'n ander paerd krij.
 Is dit die plaas daar?
 Ja, ons zal binne 'n oo'en-blikkie daar wees.
 Jij mot maar liewers banja stadig rij.
 Ons zal goed daar kom.

IV.

On a farm.

Good afternoon, uncle, may I outspan?
 Yes, cousin, you may outspan.

Op 'n plaas.

Middag oom, mag ik uitspan?
 Ja, neef, span maar uit.

Have you perhaps a stable for me, and some forage?

Yes, I can let you have a stable and forage too.

What is the price of the forage?

Sixpence the bundle (sheaf).

Then please give me six bundles.

Alright; let your boy put the horses in that stable there, and I shall in the meantime tell one of the children to fetch the forage.

Where do you prefer sitting, cousin, inside or on the verandah?

In such fine weather I rather sit on the verandah.

What is your name, cousin.

My name is J. A.

Where do you come from?

I come from Uncle Hans Labuschagne.

And what is your business?

I am an attorney.

And how are things at Oom Hans' house?

They are all well there.

Where are you going to?

I am going to the village.

But surely you don't live in the village?

No, I live in Grahamstown, but I am going to the village and from there to the station.

Don't you want to fill your pipe?

Yes, thanks, if your tobacco is not too strong.

Hêt oom miskien 'n stal ver mij, en 'n beetjie voer?

Ja, ik kan ver jou 'n stal laat krij en voer ook.

Wat is die prijs van die voer?

Zespençe die bondel.

Gê mij dan maar assieblief zes bondels.

Goed, laat jou jong maar die paerde in daar die stal zet, en dan zal ik zoolang één van die kinders zê om die voer te gaan haal.

Waar wil jij zit, neef, binne of op die stoep.

In zukke mooie weêr zit ik liewers op die stoep.

Wie is neef?

Mijn naam is J. A.

Waar kom jij vandaan?

Ik kom van Oom Hans Labuschagne.

En wat is jou bégzigheid?

Ik is 'n prokureur.

En hoe staan die dinge bij Oom Hans zijn huis?

Hullie is daar almaal fris.

Waar gij jij na toe?

Ik ga na die dorp.

Maar jij woon toch nie in die dorp nie?

Né, ik woon in Grahamsstad, maar ik ga dorp toe en daarvandaan na die statie.

Wil jij nie stop nie?

Ja, dankie, as oom zijn tabak nie te zwaar is nie.

No, it is very light Transvaal tobacco.

You have a very fine farm here.

Yes, it is a fairly good place at present, but it has cost me a lot of work to make it what it is.

Do you live here a long time? I was born on this farm and I am now getting on for 76 years.

That is indeed a very long time.

But you bear your years well.

Yes, I can 't complain. My eyes and ears are still good, but rheumatism begins to trouble me a good deal lately.

Did your father live here before you?

Yes, he bought the farm shortly before he was married. Ground was cheap then, and he only paid £ 50 for it.

And what is the size of it?

A little over 6000 morgen (± 13000 acres).

No doubt you can get a great deal more for it at present.

I was offered three years ago £ 12,000 for the farm; it now belongs to my youngest son, and he says he would not sell it under £ 20,000.

Is your wife dead then?

Yes, she died three years ago. The poor soul suffered a long time.

Né, d'is banja lichte Transvaal tabak.

Oom het 'n banja mooie plaas hier.

Ja, d'is nou 'n rechte ordentelijke plek, maar dit hét mij banja werk gekos om dit te maak wat dit is.

Woon oom hier al lang?

Ik is op die plaas gebore en ik wor nou 76 jaar.

D'is richtig 'n lange tijd. Maar oom dra zijn jare nog goed.

Ja, ik kan niet kla nie. Mijn oo'e en core is nog goed, maar die zinkings begin mij in die laatste tijd banja te pla.

Hét oom zijn vader hier vóór oom gewoon?

Ja, hij hét die plaas gekoop, kort voor zijn trouw. Grond was goedkoop in die da'e, en hij hét maar £ 50 daarvoor betaal.

En hoe groot is dit?

'n Beetjie o'er 6000 morre.

Oom kan zeker nou banja meer daarvoor krij.

Drie jaar gele'e is ik £ 12,000 ver die plaas ge-offereer; dit behoer nou an mijn jongste zeun, en hij zé hij zal dit nie verkoop nie onder £ 20,000.

Is oom zijn vrouw dan dood?

Ja, zij is drie jare gele'e o'orle'e. Die, arme mens hét lang en zwaar gelij.

What was the matter with her?

Cancer in the stomach.

How many children have you got?

I have four sons and two daughters living. They are all married.

And who looks now after you. My youngest son and his wife.

I gave him this farm, on condition that they provide for me until my death.

The farm must have changed a good deal since you first knew it.

When my father first bought it, it was a mere desert, and during the first ten months my parents lived in a tent.

And you were born there.

Yes, but shortly after my father had finished a wattle and daub hut, and we lived in it for 20 years.

Where is that house now?

We broke it down some eight years ago.

And who built this nice house?

I built it in 1880, and it cost me at the time nearly £2000.

Yes, building is a very expensive amusement.

Every tree you see on this

Wat hêt zij gemankeer?

Die kanker in die maag.

Hoeveel kinders hêt Oom?

Ik hêt vier zeuns en twee dochters an die leve. Hulle is almaal getrouwd.

En wie zorg nou ver Oom?

Mijn jongste zeun en zijn vrouw. Ik hêt ver hem die plaas gegé, op conditie dat hulle ver mij moet zorg, tot ik dood is.

Die plaas moet banja verander hêt, van dat Oom dit eers geken hêt.

Toe mijn vader dit gekoop hêt, was dit heeltemaal 'n woeste wereld, en in die eerste tien maande hêt mijn ouders in 'n tent gewoon.

En Oom is zeker daar in gebore.

Ja, maar kort daarna hêt mijn vader 'n harte-bees-huisie klaargemaak, en daar hêt ons twintig jaar lang in gewoon.

Waar is die huis nou?

Ons hêt dit nou acht jaar gele'e afgebreek.

En wie hêt die mooie huis gebouw?

Ik hêt dit in 1880 gebouw, en dit kos mij toe amper £ 2000.

Ja, bouwerij is 'n dure liefhebberij.

Iedere boom wat jij op die

farm was planted with my own hands; not only the orchard, but those willows and these two rows of blue-gums.

These are very fine trees indeed.

So everybody says. The large dam you saw near the gate was also built by me and my sons.

You must have worked hard in those days.

Yes, the Lord gave me strength to do a great deal of work; but now I am old and done up, and I can do very little.

But certainly you do deserve rest. And where is your son?

He is working in the lands. The fellow works hard too, and he has a better head than his old father.

How is that?

Well, you see, I always farmed with sheep, and it paid well when wool was 9 d or 1/- a pound, but now wool is too low in price, and you want a lot of sheep to make it pay.

And does not your son farm with sheep?

Well, he has about 1500 sheep, but he farms principally with wheat and oats, and mielies.

But one requires water for that.

plaas zie, hê't ik met mijn ei' o hande geplant: nie alleen die bo'erd nie, maar daar die wilgeboome, en die twee rij blauwgombome. Hulle is regtig mooie boome.

Zoo zê al die mense. Die groote dam wat jij bij die hek gezien het is ook deur mij en mijn zeuns gebouwd. Oom moet hard in die da'e gewerk hê't.

Ja, die Heere hê't mij kracht(t) gegê om banja werk te doen; maar nou is ik oud en gedaan en kan ik maar min doen.

Maar Oom verdien regtig rust(t). En waar is jou zeun?

Hij werk op die lande. Die kerel werk hard ook, en hij het 'n betere kop as zijn ou vader.

Hoe meen Oom?

Wel, zie jij, ik hê't altijd met schape geboer, en dit hê't extra betaal toe die wol 9 d. of 1/- die pond was; maar die prijs van die wol is nou te laag, en jij moet banja schape hê om dit te laat betaal

En boer jou zeun dan nie met schape nie?

Ja, hij het omtrent 1500 schape, maar hij boer vernameeljk met kore, en haver, en mielies.

Maar 'n mens moet water daver hê.

My son has built a very large dam in a kloof near that mountain, and he leads the water with a furrow of nearly 2000 yards to his lands.

That must have been a very big undertaking.

I should think so. It took him two years to finish that dam.

I am sorry, Uncle, that I must leave now, but if I don't start now, I won't get to the station in time.

I am sorry too that you are in such a hurry.

I am just going to tell my boy to inspan, and then I shall come to say goodbye to uncle.

Mijn zeun hêt 'n banja groote dam gebouw in 'n kloof bij die berg daar, en hij lei die water in 'n voor van amper 2000 tree na zijn lande.

Dit moet een groot stuk werk gewees hêt.

Ik zou zoo denk. Dit hêt hem twee jaar geneem om die dam klaar te maak.

Ik is jammer Oom, dat ik nou moet weggaan, maar ik nou nie begin nie, zal ik nie in tijd bij die statie kom nie.

Ik is ook jammer dat jij zoo haastig is.

Ik ga net mijn jong zê om in te span, en dan zal ik ver Oom kom groot.

V.

In a shop.

Are you the owner of the shop?

No, the owner is not in at present. Is there anything I can do for you.

I wish to buy some goods, but I have no ready cash, and I wish to know whether you will open an account for me.

Who are you and where do you live?

Mij name is Piet van Wijk, and I live at Paddafontein.

In 'n winkel.

Is jij die baas van die winkel.

Nê, die baas is op die oo'enblik nie hier nie. Is daar iets wat ik ver jou kan doen.

Ik wil 'n beetje goed koop, maar ik hêt nie kontant geld nie, en ik wil weet of jullie dit ver mij zal opschrijft(f).

Wie is jij en waar woon jij?

Mij naam is Piet van Wijk en ik woon op Paddafontein.

Are you the man who bought the farm a few weeks ago at the sale?

Yes, I am the owner of the farm.

That is alright then. Just order what you want, and we will enter it to you.

Have you good coffee?

Yes, here is one kind for 7 d. a £, and this here is 1/8 a £.

What is the price of a bag of the cheap kind?

I'll let you have a bag at £ 3. 15. 0.

Let me have two bags then.

What is the next?

Show me some of your best sugar.

White or yellow.

Light yellow.

This is splendid sugar; we sell it at 3½ d. a £ or 19/- a bag.

What does a bag weigh.

About 70 pounds, more or less.

Give me two bags of that also.

Let me have a bag of rice.

What is your price?

We can let you have a bag of good rice for £ 1.15.0.

But is that not rather dear?

Rice is very scarce just now, and the price of it has risen lately.

Is jij die man wat 'n paar weke geleë die plaas hê gekoop op die vendutie?

Ja, ik is die ei'enaar (baas) van die plaas.

Dan is alles rech. Bestel maar net wat jij noodig hê, en ons zal dit opschrijf(t).

Hê jij goeie koffie?

Ja, hier is één soort ver 7 d. die £, en die hier is 1/8 die £.

Wat kos 'n zak van die goedkoope soort?

Ik zal jou 'n zak laat krij ver £ 3. 15. 0.

Laat ver mij dan twee zakke krij.

Wat nog meer?

Wijs mij 'n beetje jou beste suiker.

Wit of geel.

Licht(t) geel.

D'is prachtige suiker; ons verkoop dit ver drie oulap en 'n stuiver die £ of 19/- die zakkie.

Wat weeg 'n zakkie?

Omtrent 70 pond, meer of min.

Gé mij dan maar twee zakkies ook daarvan.

Laat ver mij 'n zak rijst(t) krij. Wat is jou prijs?

Ons kan jou 'n zak goeie rijst(t) laat krij ver £ 1.15.0.

Maar is dit nie 'n beetje duur nie?

Rijst(t) is nou rechte schaars, en die prijs is in dielaaste, tijd opgegaan.

Let me have half-a-bag.

Anything more?

Here is a list the wife gave me; 1 £ of cinnamon, 2 £ of pepper, 5 £ of fine salt, $\frac{1}{2}$ £ of cloves, $\frac{1}{2}$ £ of nutmeg, 5 £ dried peas and 1 £ of dried ginger.

Alright, I shall have these things weighed out. Is there anything else.

Yes, I want a suit of mens clothing.

What colour?

Black, for Sunday wear.

What number does Uncle wear?

I wear No. 6.

Here is a really good suit, that you will wear for many years. Just fit it on?

I am afraid it is rather narrow.

No, I don't think so. Your waistcoat is rather thick, that is why it feels a little tight.

And what is the price?

It is marked £ 4.15.0, but I will let it go for £ 4.

That is a lot of money.

I am sure you will never regret the money, for you will wear it till you are tired of it.

Well, I will take it. Now show me a set of harness for wheelers.

English harness or Cape harness.

Laat ver mij 'n half zak krij. Nog iets meer?

Hier is 'n lijsie wat die vrouw ver mij gegé het: 1 £ kaneel; 2 £ peper, 5 £ fijne zout, $\frac{1}{2}$ £ na'eltjies, $\frac{1}{2}$ £ neut, 5 £ droo'e ertjies en 1 £ gedroogde gember.

Goed, ik zal die goed laat afweeg. Is daar nog iets meer?

Ja, ik wil 'n pak manskleere hê.

Wat ver kleur?

Zwart, ver kerkkleere.

Wat ver nommer dra oom?

Ik dra nommer 6.

Hier is 'n extra pak, wat oom jare lang zal dra. Pas dit 'n beetjie an?

Ik is bang d'is 'n beetjie nauw.

Né, ik geloo nie zoo nie. Jou onderbaatjie is 'n beetjie dik, en d'is daarom wat dit nauw voel.

En wat is die prijs?

D' is £ 4.15.0 gemerk, maar ik zal dit laat gaan ver £ 4.

D' is banja geld.

Ik is zeker jý zal nooit jammer wees ver die geld, want jý zal dit dra tot jý moeg daarvan is.

Goed, ik zal dit neem. Gé mij nou 'n paar achtertui'e.

Engelse of Kaapse tui'e.

I would rather have Cape harness.

Now here is really a nice set, the last we have. It is made in Cape Town and we guarantee the quality. There you can see the name of the maker.

The leather is rather thin, but it seems strong. Do you give a cross-bar to it.

Alright, we will throw that in.

I suppose the price is rather high?

The very least we can let you have this, is £ 12.10. Last week we sold a set like this for £ 14 cash, but as you are a new customer, we will come down a little. I assure you that it costs us £ 12 delivered here.

Well, put it in a bag for me, and let one of your boys put it on my waggon. How much is this now altogether?

I will tell you in a moment. £ 27.14.0.

What do you give for sheep-skins?

For really good skins we pay 3 d a ₤, for inferior ones 2 d. a ₤, and for damaged one 1 1/4 d. a ₤.

I have some bundles of skins on my waggon; just come and weigh them.

Ik hêl liewers Kaapse tui'e.

Nou hier is 'n regtig mooie paar, die laatste wat ons hêl. D' is in Kaapstad ge maak en ons staan goed ver die kwaliteit. Daarkan jiidie naam van die maker zien.

Die leer is 'n beetjie dun, maar dit lijk daarom sterk. Gé jij 'n draaghoutjie daarby? Goed, ons zal die daar bij doen.

Die prijs is zeker ordentelijk hoog.

Die minste waarvoor ons jou dit kan laat krij is £ 12.10. Verle'e week hêl ons 'n paar zoas die verkoop van £ 14 kontant, maar daar jij 'n nieuwe klandizie is, zal ons 'n beetjie afkom. Ik ver zeker jou dat dit ons £ 12 kost(t) hier afgelever.

Goed, zet dit in 'n zak ver mij, en laat een van jou boys dit op mijn wa'e zet. Hoeveel maak dit nou saam uit?

Ik zal jou dit net nou zê. £ 27.14.0.

Wat gé julie ver schaapvelle?

Ver regtig goeie velle betaal ons 3 d. die ₤; ver tweede klas velle 2 d. die ₤, en ver beschadigde 1 1/4 die ₤.

Ik hêl partij bondeis velle op mijn wa'e; kom en weeg hullie 'n beetjie.

Alright, I'll tell the boys to take them off the waggon. Well, what do you make of it? There are 846 ₣s of first class skins, 1008 ₣s of inferior ones, and 1100 ₣s of damaged ones. Several of the skins are scabby and that spoils them.

How much does that make altogether?

That will be ₣ 24.13.11 and if I credit you with that, there will remain a balance due to us of £ 3.0.1.

Thank you; when I come in next time I shall settle that.

Goed, ik zal die boys zê om hulle af te haal van die wa'e. Wel, wat maak jij daarvan? Daar is 846 ₣ eerste klas velle, 1008 ₣ tweede klas velle, en 1100 ₣ beschadigde. 'n Heele spul van die velle is brandziek en dit bederf hulle.

En hoeveel maak dit alles saam uit.

Dit zal £ 24.13.11 wees, en as ik jou daarmee crediteer, dan blijf daar 'n balans an ons van £ 3.0.1.

Dankie; as ik die vollende keer inkom zal ik dit rech-maak.

VI.

About cattle in general.

I spent a very pleasant day yesterday.

So, where were you then?

I went to John Hugo's farm, and I saw some beautiful cattle, horses, and sheep.

Hugo is known to be one of our most enterprising farmers. He spent a lot of money, but now he gets it all back in selling the produce of his stock.

He was very kind to me, and showed me all o'er the

O'er allerlei soorte vee.

Ik hêt gister 'n rechte plezierige dag deurgebreng.

Zoo, en waar was jij dan?

Ik is na die plaas van Jan Hugo gewees, en ik hêt prachtige beeste, paerde en schape gezien.

Hugo staan bekend as een van onze ondernemendste boere. Hij hêt banja geld gespandeer, maar nou krij hij dit alles terug deur die anteelt van zijn vee te verkoop.

Hij was rechte goed ver mij, en hêt mij die heele plaas

farm, and even drove me to the out-stations.

Have you seen his imported bulls?

Yes, that was the first thing he showed me, and splendid animals they are.

They say he paid £ 250 for that Friesland Bull.

That is what he told me himself, and some of his imported cows cost him £ 80 a piece. He has a splendid lot of calves this year.

What I like best on his farm are his imported stallions and mares.

Yes, they are fine, but I like his sheep best. I never saw a finer lot of sheep than his lot of Lincoln crossbreds. They have splendid wool, and are also fit for the butcher. One of the wethers we weighed and it fetched 130 £s.

I hear he is now going in for Angora goats too. He has bought three prize rams for a very large price, and he is trying to get 300 good ewes.

He must be very rich to carry on such a large business.

Yes, he is well off, and what is better still, he makes

gewijs, en hij hêt mij zelfs met die kar na die buite-poste gebreng.

Hê — jij zijn ingevoerde bulle gezien?

Ja, dit was die eerste ding wat hij mij gewijs hêt, en hullie is prachtige diere.

Hullie zê hij het £ 250 betaal ver die Frieslandsche bul.

Dit hêt hij mij zelf vertel, en partij van zijn ingevoerde koeie kos hem £ 80 die stuk. Hij hêt van die jaar 'n banja mooie spul kalvers.

Wat ik die beste op die plaas lijk, is zijn ingevoerde hengste en merries.

Ja, hullie is mooi, maar ik lijk zijn schape, die beste. Ik het nog nooit 'n mooier klomp schape gezien dan zijn spul Lincoln basterds. Hullie het prachtige wol, en is ook geschik ver die slachter. Een van die hamels hêt ons geweeg en dit hêt 130 £ gehaal.

Ik hoor hij ga nou ook zijbokke krij. Hij het drie prijsramme gekoop ver 'n groot som geld, en hij probeer om 300 goeie oole te krij.

Hij moet banja rijk wees om zoo'n groote bezigheid te kan drijf.

Ja, hij is goed af, en wat nog beter is, hij laat die boer-

farming pay. He gets handsome profits every year. Last year he sold twenty young calves at £ 20 a pièce, and 10 thoroughbred colts for about £ 80 a piece; one he actually got £ 150 for. Besides this he shears about 150 to 180 bales every year, and gets tip top prices.

I must say I like a fellow like that, and if we had more like him, the country would be better off.

And don't forget that 25 years ago, when he married, John Hugo was a poor man, who had nothing but a waggon and a span of bullocks, and perhaps 200 sheep.

derij betaal. Hij maak elke jaar mooi profijt. Verle^{de} jaar hêt hij 20 jonge kalvers verkoop ver £ 20 die stuk, en 10 oprochgeteelde jong hengste ver £ 80 die stuk; ver één hêt hij glad £ 150 gekrij. Bo'endien scheer hij elke jaar zoowat 150 of 180 bale wol, en krijg die hoogste prijze.

Ik moet zê ik lijk zoo'n kerel as die, en as ons meer van zijn soort hêt, zou dit beter gaan met die land.

En jij moet nie vergeet niet dat 25 jaar gele^{de}, toen hij getrouw hêt, Jan Hugo 'n arme man was, wat niks nie gehad hêt as 'n wa'e en 'n span osse, en miskien 200 schape.

VII.

A Doctor's patients.

Well, what is the matter with you?

I feel very ill, doctor, I have pains all through my body, and I believe I have fever.

How long have you felt like this?

I felt suddenly bad this morning.

Let me feel your pulse.

Put out your tongue. Are your bowels moved?

Een Dokter zijn patiente.

Wel, wat mankeer jij?

Ik voel rechte ziek, dokter. Ik hêt pijn deur mijn heele lijf, en ik gelooff dat ik koors hêt.

Hoe lang voel jij al zoo?

Ik hêt vanmorre zoo maar op eens slecht(t) gevoel.

Laat ver mij jou pols voel. Steek jou tong uit. Hê jij ope lijf.

No, I am very costive.

You have an attack of influenza. I will give you a prescription, which you must get made up. Go to bed at once, and if you don't feel better in a day or two, you had better send for me.

Yes, what can I do for you? I want you to give me something for my cough.

How long have you had this cough?

About a week.

Just take off your jacket and waistcoat, and also your shirt. That will do.

Does that hurt you?

Yes, a little.

Take a deep breath.

Hm, you have an attack of bronchitis, and I would advise you to go to bed.

I can't stay away from my work.

What is your occupation?

I am bookkeeper at B & Co.

Do you do any nightwork?

Not at present.

Well, if you are careful, and don't go out at night, you can try to continue your work. I will give you a prescription for a mixture, of which you must take a tablespoonful three times a day. You had better call again in a few days, and

Né, ik is banja hardlijvig.

Jij hê't 'n anval van influenza.

Ik zal ver jou een recep gē, wat jij moet laat opmaak. Ga op die plek na bed, en as jij in 'n paar da'e nie beter voel nie, dan moet jij lievers ver mij stuur.

Ja, wat kan ik ver jou doen? Ik wil hê dat dokter mij iet(t)s ver mijn hoest(t) gē.

Hoe lang hê jij die hoest(t) al?

Omtrent 'n week.

Trek 'n beetjie jou baatjie en onderbaatjie uit, en ook jou hemd. D'is genog.

Maak dit ver jou zeer?

Ja, 'n beetjie.

Haal diep asem.

Hm, jij het 'n anval van bronchitis, en ik zou (ver) jou anraai om bed toe te gaan.

Ik kan nie wegblij(f) van mijn werk nie.

Wat is jou werk?

Ik is boekhou'er bij B & Co.

Werk jij in die a'end.

Op die oo'enblik nie.

Wel, as jij verzigting is, en nie in die a'end uitgaan nie, kan jij probeer om an-tehou met jou werk. Ik zal ver jou 'n recep gē ver 'n drankie, waarvan jij drie-maal op 'n dag 'n groot lepelvol moet neem. Dit zal goed wees as jij in 'n

I will see then how you are.

Well, my good woman, what brings you here?

Doctor, this child seems ill. It is very fretful; it won't take the breast and it does nothing but cry.

How old is the child?

Eight months.

I fancy the child is teething. You must keep its bowels open. Here is a prescription for some powders, to be taken twice a day.

And if the child does not get better?

I'll come and look at it tomorrow. Where do you live?

No. 16, Breda Street.

What is the matter with this man?

He has had an accident, and fell from his horse.

Bring him quickly into this room, and put him on to this couch.

The man is unconscious, doctor.

Yes, I see that. He has a nasty wound on his head. Look here, you had better get the ambulance of the police, and take this man to the hospital. Does any one of you know him?

Yes, I know him; he is a farmer at Wijnberg, and his name is X.

paar da'e weer hier kan ankom, dan zal ik kijk hoe dit met jou gaan.

Wel, mijn goeie vrouw, wat breng jou hier?

Dokter, die kind lijk ziek. Hij is banja lastig; hij wil nie die borst vat nie, en hij doen niks anders nie as huil.

Hoe oud is die kind?

Acht maande.

Dit lijk ver mij die kind krij tandtjies. Jij moet zorg dat hij ope lijf hêt. Hier is 'n recept ver een spul poeiers, twee te neem op 'n dag.

En as die kind nie beter word(d) nie?

Ik zal morre na hem kom kijk. Waar blijf jij?

No. 16, Breda Straat.

Wat mankeer die man?

Hij hêt 'n ongeluk gekrij en is van zijn paerd geval.

Breng ver hem gauw in die kamer hier, en leg ver hem op die rusbank daar.

Die man is bewusteloos, dokter.

Ja, ik zien dit. Hij hêt 'n leelijke wond an zijn hoofd. Kijk, jullie moet lievers die ambulanswa'entje van die politie krij, en die man na die hospitaal breng. Ken een van jullie ver hem?

Ja, ik ken ver hem; hij is 'n boer van Wijnberg en zijn naam is X.

Alright, you take charge of him, and give this note to the doctor at the hospital. I am afraid there is very little chance of the fellow recovering.

Doctor, please come at once to my house.

Who is ill?

My son cut his arm with a piece of a bottle, and we can't stop the bleeding.

Alright, I will go with you at once.

Goed, zorg jij ver hem, en geef die briefje aan die dokter bij die hospitaal. Ik is bang daar is maar min kans dat die kerel zal rech word(d).

Dokter, kom toch assieblief da'eljik na mijn huis.

Wie is ziek?

Mijn zeun hêt zijn arm gesnij met 'n stuk van 'n bottel, en ons kan nie die bloei stop nie.

Goed, ik zal nou met jou saamgaan.

VIII.

A visit to Cape Town.

Hullo, here you are. How are you getting on?

Alright, thank you; just a bit tired from the long journey.

Where is your luggage?

In the van. I have only two portmanteaus.

Well, let us get them, and then we will drive up to my house.

Here is my luggage. Do you carry this small portmanteau and I will take the big one.

Cabby, drive to No. 20, X street. Is this your first visit to Cape Town.

Yes; I was here once with my parents, when I was a boy of about six, but I don't

Een bezoek an Kaapstad.

Hallo, daar is jij. Hoe gaan dit met jou?

Goed, dankie; net 'n beetjie moeg van die lange reis.

Waar is jou bagagie?

In die kondukteurs wa'e. Ik hêt net twee reiskoffertjies.

Goed, laat ons hulle krig, en dan zal ons na die huis rij.

Hier is mijn bagagie. Dra jij die klein koffertjie, dan zal ik die groot een vat.

Cabby, rij na No. 20, X straat. Is dit die eerste maal wat jij Kaap toe kom?

Ja, ik was hier een keer met mijn ou'ers, toen ik 'n jongen van omtrent zes jaar was.

remember anything about.

Cape Town has changed a great deal since those days. The place seems tremendously big. What are those waggons there, without horses.

Those are our electric trams. We will have a ride in them to morrow.

It does seem funny to see these things drive about without horses.

There are many things in Cape Town you will be astonished at.

What big building is that?

Those are the Houses of Parliament, the finest building in town.

And that church there?

That is the English cathedral. You have a tremendous lot of shops here.

Yes, there a good deal of shops, large and small; the finest shops are however in Adderley-street.

Are your streets not rather narrow for all the traffic?

Yes, they are that, but that cannot be helped.

Is your house far from the station?

No, we will be there in a moment. Here we are. Now we will first have breakfast, and if you are not too tired we will take a walk through town.

maar ik onthou niks daarvan nie.

Kaapstad is van die da'e af banja veranderd(d).

Die plek lijk vreeselijk groot. Wat is die wa'es daar, die zonder paerde.

D'is onze elektriske trams. Ons zal morre 'n beetje in hullie gaan rij.

Dit lijk snaaks om zukke dinge te zien rondrij zonder paerde.

Daar is banja dinge in Kaapstad, waar o'er jij jou glad zal verwonder.

Wat ver gebou is daar die? D'is die Parlementsgebouw, die mooiste gebou in die stad.

En daar die kerk?

D'is die Engelsche groote kerk. Julle hêt 'n vreeselijke spul winkels hier.

Ja, daar is 'n klomp winkels, groot en klein; die mooiste winkels is daarom in Adderley-Straat.

Is jullie strate nie 'n beetje nauw nie ver al die gerij?

Ja, hullie is, maar daar kan ons niks an doen nie.

Is jou huis ver van die statie?

Né, ons zal net nou daar wees. Hier is ons daar. Nou zal ons eers breakfas hê, en as jij nie te moeg is nie, zal ons 'n beetje deur die stad loop.

To tell you the truth, I would prefer lying down for an hour or so after breakfast, for I feel very tired, and I scarcely had any sleep in the train.

Well, I will wake you about 11 o'clock, and then we have still 2 hours before dinner.

Do you feel alright now?

Yes, I shall be ready in five minutes to go with you.

Let us walk down the Avenue and then through the Public Gardens.

Here you have the Museum; it has a very nice collection of animals and minerals; to-morrow we will have a look at it.

This is a very beautiful garden.

Yes, there are some fine trees and flowers in it.

What is that white thing at the bottom of the garden.

That is the statue of Sir George Grey, one of our former governors, who did a lot for this country.

And that building behind it.

That is the South African Library. We might just have a look at it.

My heavens, but they have a lot of books here.

Yes, there are about 60,000

Om die waarheid te zê, ga ik lievers ver 'n uur of wat leg na breakfas, want ik is banja moeg, en ik hê amper nie geslaap nie in die trein.

Goed, ik zal ver jou omtrent 11 uur wakker maak, en dan hê ons nog 2 uur tijd voor dinner.

Voel jij nou recht(t)?

Ja, ik zal in vijf minute klaar wees om met jou saam te gaan.

Laat ons die Gouvernementslaan deur gaan, en dan deur die Publieke Tuin.

Daar is die Museum; dit hê 'n mooie verzameling van diere en minerale; morre zal ons daar naar loop kijk.

D'is 'n banja mooie tuin.

Ja, daar is partij mooie boome en bloeme daar in.

Wat is daar die witte ding an die end van die tuin?

D'is die standbeeld van Sir George Grey, één van ons vroeëre gouverneurs, die banja ver die land gedaan hê.

En die gebou wat daar achter staan?

D'is die South African Library, Ons kan net 'n oo'enblikkie daar gaan kijk.

Mijn hemel, maar hulle hê 'n spul boeke hier!

Ja, daar is omtrent 60,000

volumes on all subjects.

Cannot we have a look at Parliament House.

We had better postpone that till to-morrow. I want to take you down to the docks. We will take a cab.

Cape Town is really beautifully situated, with the bay in front and Table Mountain behind it.

Yes, it is, but you will find that the suburbs are still finer. One of these days we shall go to Wijnberg by tram, and then I shall show you some pretty spots.

This seems a very busy road. Yes, the road to the docks is always crowded, especially on Wednesday, when the mailsteamer leaves for England.

Do all the ships and steamers come into the docks?

Yes, when there is room for them, but sometimes the docks are so full, that steamers have to discharge their cargo in the bay.

I can't stand all this noise and bustle; please let us go somewhere else.

It is about time to go home; so we will send the cab away, and walk the distance.

deelee o'er allerlei onderwerpe.

Kan ons nie na die Parlements-huis loop kijk nie?

Ons zal dit lie'ers uitstel tot morre. Ik wil ver jou na die dokke toe vat. Ons zal 'n cab neem.

Kaapstad leg daarom rechte mooi, met die baai daarvoor en Tafelberg daar achter.

Ja, d'is waar, maar jij zal uitvind dat die voorste'e nog mooier is. Eén van die da'e zal ons met die tram naar Wijnberg gaan, en dan zal ik ver jou 'n spul mooie plekke wijs.

Dit lijk 'n banja drukke pad. Ja, die pad na die doks is altijd vol met mense, vooral op 'n Woensdag, as die mailsteamer na Engeland weggaan.

Kom al die schepe en stoomboote in die doks?

Ja, as daar plek ver hullie is, maar partij keer is die doks zoo vol, dat die stoomboote hullie lading moet los in die baai

Ik kan nie al die lawaai en geloop verdra nie; laat ons assieblief ergens anders na toe gaan.

D'is omtrent tijd om huistoe te gaan, en ons zal maar die cab wegstuur en die distantie loop.

IX.

In the Court.

Where are you going to in such a hurry?

I am going to the Supreme Court.

What are you going to do there?

I want to listen to a big murder case, that is coming on this morning. Are you going with me?

I have nothing particular to do this morning, so I might just as well go with you. I have never been in the Supreme Court before.

We shall have to look sharp, else we will not get a seat.

Here are two seats open.

The hall is rather small.

Yes; it is high time that we get a decent building for our Supreme Court. The thing has been talked about for the last five years, but nothing has been done yet.

Hush: here the Judge is coming.

What Judge is it?

The Chief Justice.

I suppose those are the barristers, who are sitting in the front row.

Yes, and the one getting up

In die Hof.

Waar ga jij zoo haastig na toe?

Ik ga na die Hooge Gerechtshof.

Wat ga jij daar maak?

Ik wil gaan luister na 'n groote moordzaak, wat van morre voorkom. Ga jij saam met mij?

Ik hêt van morre niks bizonders te doen nie, en ik kan daarom net zoo goed met jou saam gaan. Ik was nog nooit nie in die Hooge Gerechtshof.

Ons zal moet haast(t) maak, anders zal ons nie zitplek krij nie.

Hier is twee plekke ope.

Die zaal is 'n beetje klein.

Ja, d'is hoog tijd, dat ons 'n ordentelijke gebouwe ver ons Hoog Gerechtshof krij. Hulle hêt al ver die laaste vijf jaar o'er die ding gepraat, maar hulle hêt nog niks gemaak nie.

St.; hier kom die Rechter an.

Wat ver rechter is dit?

Die Hoofdrechter.

Daar die mans wat op die voorste banke zit, is zeker die advokate.

Ja, die één wat nou opstaan

now is the Attorney General.
He only appears in very
important cases.

Here they are bringing in the
prisoner.

He is quite a young man.
There the advocate for the
defence is getting up.

Where is the jury?

They are going to call out
the names now.

Who does that?

The Registrar of the Court;
that man who sits in front
of the judge.

How many jurymen are there?
Nine.

There the first witness is
called.

He seems to give his evidence
very clearly.

Just you wait until he is
cross-examined.

The advocate for the prisoner
puts some awkward ques-
tions.

He is a very smart fellow.
Now the attorney-general is
going to address the jury.
He does not speak very well.

Wait, just hear now Advo-
cate X speak. You are
going to hear something
fine then. He knows how
to handle a jury.

I suppose the Chief-Justice
sums up after that.

Yes, and he does that in a
quiet, clear manner.

is die Prokureur-Generaal.
Hij verskijn net in banja
belangrijke zake.

Daar breng hullie die prisonier
binne.

D' is glad 'n jonge man.

Daar staan die advocaat van
die prisonier op.

Waar is die jurie?

Hullie gaat nou hullie name
uitroep.

Wie doen dit?

Die Registrateur van die Hof;
daar die man wat vlak voor
die rechter zit.

Hoeveel juriele'e is daar?
Ne'e.

Daar word die eerste getui'e
opgeroep.

Dit lijk hij geef zijn getuige-
nis rechte duidlijk.

Wach 'n beetjie tot hullie
(ver) hem kruisvra.

Die advokaat ver die prisonier
vra partij lastige vra'e.

Hij is 'n banja slimme kerel.
Nou ga die Prokureur-Generaal
die jurie aanspreek.

Hij praat nie heeltemaal eerste
klas nie.

Wach, hoor nou net Advo-
kaat X. praat. Jij zal nou
iets banja moois hoor. Hij
weet hoe om met 'n jurie
te werk.

Die Hoofdrechter som zeker
daar na die zaak op.

Ja, en hij doen dit op 'n
kalme, duidlijke manier.

There the jury is going out.
It is getting fearfully hot here.
Yes, the place is crowded.
What do you think the verdict
will be?

I don 't think there is suffi-
cient evidence to find him
guilty.

I would not care to be a jury-
man in a case like this.

There is the jury. Let us
listen wat the foreman says.
Not guilty.

And the judge tells them that
he agrees with their verdict.

The prisoner is discharged.
By Jove, that fellow must be
glad.

Let us get out as quickly as
possible. I am fearfully
thirsty.

So am I.

Do you often go to listen to
cases.

No, only when there is some-
thing very important on.
It is monotonous to listen
to civil cases; great criminal
cases one, however, likes
to hear.

Daar gaat die jurie uit.
Dit word(d) banja warm hier.
Ja, die plek is propvol.
Wat denk jij zal die verdikt(t)
wees?

Ik geloo nie daar is genoeg
getui'enis om (ver) hem
schuldig te vind.

Ik zou nie lijk nie om 'n
jurieman in zoo'n soort zaak
te wees.

Daar is die jurie. Laat ons
luister wat die voorman zê.
Onschuldig.

En die rechter vertel hulle
dat hij instem met hulle
verdikt(t).

Die prisonier is ontsla'e.
Machtig, maar die kerel moet
blij wees.

Laat ons uitkom zoo gauw
as ons kan. Ik is verschrik-
kelijk dors.

En ik ook.

Ga jij banja keer om te luister
na zake.

Né, net as daar iets van banja
belang is. D'is vervelend
om na civiele zake te luister;
maar 'n mens lijk om na
groote criminele zake te
hoor.

X.

A talk to clerks and servants.

Where is Mr. A?

He is in the store, Sir.

Een praatje met klerke en dienstbooie.

Waar is meneer A?

Hij is in die pakhuis, meneer.

Just call him, please.

A, did you do the messages
I gave you yesterday afternoon.

Yes, Sir, I did them all.

Well, and what is the result?
I first went to M & Co., and
gave them the account.

They said they did not owe
anything.

Did you not tell them, we
sent them three hundred-
weight of glass, in accor-
dance with their order?

Yes, but they said they never
received the goods.

How is that possible? Just
call Mr. C.

Mr. C, who executed the order
for glass for M. & Co?

I gave the order to young
P., Sir.

Did he not give you a copy
of the delivery note?

I don't think he did, Sir.

You should have looked after
that. Just call young P.

Did you execute the order for
300 £ of glass for M. & Co.?

No, Sir.

How is that?

I was very busy, Sir, when
Mr. C. gave it me, and I
put it down on some bales,

Roep 'n beetjie ver hem,
assieblief.

A, hê jìj die boodschappe ge-
daan, wat ik gister ver jou
gegé hêt?

Ja, meneer, ik hêt hullie almaal
gemaak.

Wel, en wat is daarvangekom?
Ik hêt eerst(t) na M. & Co.
gegaan en ver hullie die
rekening gegó.

Hullie zê hullie schuld ons
niks nie.

Hê jìj nie ver hullie gezê,
ons hêt ver hullie drie hon-
derd pond gewich glas ge-
stuur, vollens hullie order?

Ja, maar hullie zê hullie hêt
nooit die goed ontvang nie.

Hoe is dit mo'elijk? Roep 'n
beetjie ver méneer C.

Meneer C, wie hêt die order
uitgevoer van die glas voor
M. & Co.

Ik hêt die order aan jonge P.
gegó, meneer.

Hêt hij jou nie 'n kopie van
die afleveringsbriefie gegé
nie?

Ik geloo nie hij hêt zoo ge-
maak nie, meneer.

Jij most daar na gekijk hêt.

Roep 'n beetjie ver jonge P.

Hê jìj die order uitgevoer ver
300 £ glas ver M. & Co.?

Né, meneer.

Hoe kom nie?

Ik was banja bezig, meneer,
toe meneer C. dit ver mîj
gegé hêt, en ik hêt dit op

without looking at it, and it quite escaped my memory.

And where is the order now? I am afraid it is lost, Sir.

Now, look here, P., this is not the first time you have been careless, and in this instance you have caused me great loss. I warned you last time, but it seems you have no head for business. Mr. C. will pay you your months salary, and I am sorry to tell you that your service are not required any longer.

Mr. A., did you tell Y & Co., that I won't accept the iron they sent me.

Yes, Sir; they said they will send another lot this morning, and that they are sorry for the mistake.

Alright, you can go. Who swept this office this morning?

Adam did, Sir.

Let him come here.

Adam, do you call this sweeping the room. Just look how the papers are lying about the floor.

I was in a great hurry this morning, Sir.

'n spul bale gelê, zonder daar na te kijk, en toe hêt ik dit glad vergeet.

En waar is die order nou?

Ik is bang d'is weggeraak, meneer.

Nou, kijk hier, P., d'is nie die eerste keer nie, wat jij zorgeloos gewees is, en in die geval hier hê jij mij groote schade aangedoen. Ik hêt ver jou die laatste keer gewaarschouw, maar dit lijk jij hêt nie 'n hoofd ver bēzigheid nie. Meneer C. zal ver jou 'n maand salaris betaal, en ik is jammer om jou te zê dat jou dienste nie meer noodig is nie.

Meneer A. hê jij ver Y & Co. gezê, dat ik nie die ijzer zal anneem nie, wat hullie ver mij gestuur hêt.

Ja, meneer; hullie hêt gezê hullie zal van morre 'n ander lot stuur, en dat hullie jammer is dat die fout gebeur(d) is.

Goed, jij kan gaan.

Wie hêt van morre die kantoor hier schoongemaak?

Adam hêt dit gedoen, meneer. Laat ver hem hier kom.

Adam, noem jij dit 'n kamer uitveeg(g). Kijk 'n beetjie na al die papiere wat op die grond lê.

Ik was banja haastig van morre, meneer.

What were you in a hurry for?

Mr. P. told me to come to the store.

Yes, but you know that this office got to be swept before you do anything else. Where were you last night?

I, Sir?

Yes, you.

I was out, Sir.

Now, look here. I know all about it. You were drunk last night and you have been fighting in the street. You spent the night in jail, and your brother bailed you out. I don't want boys of that kind. Tell Mr. C. to pay you, and clear out as quick as you can. Send Harry here.

Harry, you told me last week that you had a brother looking for a job. Has he got anything to do already.

No, Sir, not yet.

When you go home at noon, tell him to come here.

Perhaps I can give him something to do.

Thank you, Sir.

Waarom was jij haastig?

Meneer P. hêt gezê ik mot pakhuys toe kom.

Ja, maar jij weet die kantoor moet uitgeveeg wor vóór jij iets anders doen. Waar was jij gister a'end.

Ik, meneer?

Ja, jij.

Ik was uit, meneer.

Nou, kijk 'n beetje hier. Ik weet alles daarvan. Jij was gistera'end dronk, en jij hêt gebakkelij in die straat. Jij hêt die nacht(t) deurgebrenge in die tronk, en jou broer hêt ver jou borg gestaan. Ik wil nie boys van die soort hê nie. Zê ver meneer C. om ver jou te betaal, en maak dat jij zoo gauw as jij kan, hier wegkom. Stuur ver Harry hier.

Harry, verle'e week hê jij ver mij gezê, jij hêt 'n broer wat na 'n job zoek. Het. hij al werk gekrij?

Né, meneer, nog nie.

Als jij om twaalf uur huistoe gaan, moet jij ver hem zê om hier te kom. Miskien hêt ik 'n werkje ver hem.

Dankie, meneer.

XI.

Going for a drive.

Are you going with me?

Where are you going to?

Een rijtoertje maak.

Ga jij met mij saam?

Waar ga jij na toe?

I am just going for a short drive.

Alright, wait a moment, while I put on my boots and my hat.

Go ahead now!

I see you have a new pair of horses.

Yes, I bought them yesterday, and now I want to try them.

You are a funny fellow. Most people try horses first and then buy them.

Well, I did try them a little yesterday, and besides I know the horses.

From whom did you buy them?

From Pieter de Villiers. They are bred by him, and are brothers, of the same sire and dam. The near horse is five and the offhorse six.

It is a pity they are not exactly the same colour.

Yes, the one is a somewhat darker chestnut than the other, but otherwise they are marked the same. They both got a star, and white hindlegs.

What do you pay for them? Just guess.

No, I am no judge of horses.

I paid £ 80 cash for them.

I ga net 'n endjie rij.

Goed; wach 'n beetjie, tot ik mijn stevens angetrek en mijn hoed opgezet hê.

Toc nou maar!

Ik zie jij hê't 'n paar nieuwe paerde.

Ja, ik hê't hullie gister gekoop, en nou wil ik hullie probeer.

Jij is 'n snaaksche kerel. Die meeste mense probeer eers paerde en dan koop hullie ver hullie.

Ja, ik hê't hullie gister 'n beetjie geprobeer, en bo'en-dien ken ik die paerde.

Van wie hê jij hullie gekoop?

Van Pieter de Villiers. Hullie is bij hem geteel, en hullie is broers, van diezelfde vader en moer. Die hot-paerd is vijf en die haar-paerd is zes jaar oud.

D'is jammer dat hullie nie presies eenders van kleur is nie.

Ja, die een is 'n beetjie donkerder vos as die ander, maar anders het hullie net diezelfde merke. Hullie hê't alle twee 'n kol en witte achterpoote.

Wat betaal jij ver hullie?

Raai 'n beetjie.

Né, ik hê't nie verstand van paerde nie.

Ik het £ 80 kontant ver hullie betaal.

That is a lot of money, and they should be good at that.

I know they are good. Villiers trained them himself, and there is not a man in the district that knows better how to treat a horse.

They trot very nicely.

Wait till we get to the bit of level road otherside the river, then you will see what they can do.

Take care here, the ford is rather bad.

They will get through alright; they walk through the ugliest places. If one just whistles they stop dead.

I must say they are really welltrained. Are you going to keep them for yourself?

Oh, no, I bought them as a speculation. A friend of mine in Cape Town wrote me some time ago to get him a good pair of carriage horses. He wrote he would not mind paying £ 150 if they were good.

And are you going to send him these?

I am going to take them myself, and if he does not give me £ 150, I am sure to get that from somebody else. Good carriage horses are very scarce in Cape Town.

D' is 'n klomp geld, en hullie behoer banja goed daarvoor te wees.

Ik weet hullie is goed. Villiers hêt hullie zelf geleer, en daar is nie 'n man in die district nie, wat beter weet om met 'n paerd te werk as hij.

Hullie draf rechte mooi.

Wach tot ons op die gelijke pad is, anderkant die rivier, dan zal jij zien wat hullie kan doen.

Pas op hier; die drift is 'n beetje slecht(t.)

Hullie zal goed deurkom; hullie stap deur die leelijkste plekken. As 'n mens net fluit, staan hullie doodstil.

Ik moet zê hullie is richtig banja geschikt. Ga jij hullie ver jouzelf hou?

O, né, ik hêt hullie, ver 'n speculatie gekoop. 'N vriend van mij in Kaapstad hêt mij 'n tijd gele'e geschrijf, om ver hem 'n paar goeie rijtuigpaerde te krij. Hij hêt geschrijf hij zou nie om gé nie om £ 150 te betaal, as hullie goed is.

En nou ga jij ver hem die stuur?

Ik zal hullie zelf zoo'n toe vat, en as hij nie ver mij £ 150 gé, is ik zeker om dit te krij van iemand anders. Goeie rijtuig-paerde is richtig schaars in Kaapstad.

I think we might turn back
now, else it will be dark
before we reach the village.
Yes, I was thinking that too.
We shall turn at the top of
this hill.

Hullo, the nearhorse is lame.
Just hold the reins, so that I
can have a look. I suppose
he has got a small stone
in his hoof.

It is just as I thought.
So, now I have taken it out.
It might have been worse.
You need not drive me to the
house. Just put me down
near the church, as I want
to go and see my brother.

Ik denk ons kan nou omdraai,
anders zal dit donker wees
vóór ons in die dorp kom.
Ik het ook net zoo gedenk.
Ons zal daar bo'e op die
opdrans omdraai.

Hallo, die hotpaerd is kreupel.
Vat 'n beetjie die leisels, dat
ik 'n beetjie kan kijk. Hij
hét zeker een klein klippie in
zijn hoof.

D' is net wat ik gedenk hét.
Zoo, nou hét ik dit uitgehaal.
Dit kan erger gewees hét.
Jij hoof mij nie na mijn huis
te breng. Laat mij net
afklim bij die kerk, want
ik wil mijn broer loop zien.

XII.

Buying sheep.

Good morning, uncle John,
you are just the man I want
to see.

Why? What do you want of
me?

I hear uncle has such nice
wethers.

Yes, I have a very nice lot.

How many are there?

There are altogether a little
over 1800.

Are they all for sale?

No; I don't mind selling 1000
though; the others I want
to keep for myself.

Are they Cape sheep or
Merino's.

Schape koop.

Morre, oom Jan, jij is net die
man wat ik wil zien.

Hoe kom? Wat wil jij van
mij hé?

Ik hoor oom hét zukke mooie
hamels.

Ja, ik het 'n rechte mooie
klompie.

Hoeveel is daar?

Alles te saam is daar 'n beetjie
over 1800.

Is hullie almaal te koop?

Né; ik gé daarom nie om nie
om 1000 te verkoop; die
andere wil ik zelf hou.

Is hullie Kaapse schape of
Merinos.

Two hundred are Cape sheep,
the rest are Merino's and
crossbreeds.

What is your price?

No, I shall not tell you that
now. I am going out in
an hour's time; if you like
you can go with me.

Are you on horseback?

Yes.

Well, I will go out with you.
Where shall I meet you?

I will be here at the shop,
Where are the sheep?

One lot is nearby, the other
is about half an hour's ride.

Well, what do you say of this
lot. These are the Merino's
and crossbreeds.

There are in fair condition;
but are they not scabby?

I have just dipped them a
fortnight ago, and I intend
to dip them again next week.

Well, what is your price?

£ 1 for the crossbreeds and
18/- for the Merino's.

That is far too much. You
will never get that from
anybody, uncle.

I won't sell them for less.

Let us first look at the other
lot. How many are here?

The exact number of the Cape

Twée honderd is Kaapse
schape; die rest is Merinos
en basterds.

Wat is jou prijs?

Né, ik zal dit nou nie ver jou
vertel nie. Ik ga in 'n uur
huistoe, as jij wil kan jij
saam met mij kom.

Is oom te paerd?

Ja.

Goed, ik zal met jou saam
gaan. Waar zal ik ver oom
ontmoet?

Ik zal hier in die winkel wees.
Waar is die schape?

Die één klomp is nabij, maar
die ander een is 'n half uur
te paerd van hier.

Wel, wat zô jij van die klomp.
D' is die Merinos en die
basterds.

Hullie is in ordentelijke con-
ditie; maar is hullie nie
brandziek nie?

Ik het hullie net veertien da'e
gele'e gedip, en ik is van
plan hullie vollende week
weer te dip.

Wel, wat is jou prijs?

£ 1 ver die basterds en 18/-
ver die Merinos.

D'is glad te veel. Jij zal dit
nooit van iemand krij nie,
Oom.

Ik zal hullie nie ver minder
verkoop nie.

Laat ons eers 'n beetjie na
die andere klomp kijk. Hoe-
veel is daar hier?

Die preciese getal van die

sheep is 214, and my price is £ 1.2.6.

Are those old ewes they are running with.

Yes, there are 600 old ewes. Will you sell the old ewes? I shall sell 500 of them, the rest I must keep for my servants.

Well, let us ride home and I will tell you what offer I will make you.

It is no use; I shan't sell for less than the price I told you.

You never told me the price of the old ewes yet

Their price is 7/6.

Now look here, I shall make you an offer all round. I will give you £ 1 a piece for both Cape Sheep and crossbreeds, 16/- for the merino's and 6/- for the old ewes, and I will take the whole lot at that price. But then you must keep them here for a fortnight and first dip them again.

Your offer is too low; you must think most of these sheep have nearly 8 months wool on their back.

That makes very little difference, and that is only the case with the 800 merino's. You had better accept my offer uncle; I will pay you

Kaapse schape is 214, en mijn prijs is £ 1.2.6.

Is dit oue ooie wat hulle meesam loop?

Ja, daar is 600 oue ooie.

Zal jij die oue ooie verkoop?

Ik zal 500 van hulle verkoop; die andere moet ik hou ver mijn volk.

Goed, laat ons huietoe rij, en dan zal ik jou zê wat ver offer ik ver jou zal maak.

Dit zal niks help nie; ik zal hulle nie ver minder verkoop nie as die prijs wat ik gezê hê.

Jij hê mij nog nie gezê wat die prijs van die oue ooie is.

Hulle prijs is 7/6.

Nou, kijk 'n beetjie hier; ik zal ver jou 'n aanbod maak ver die lot. Ik zal jou 'n pond die stuk gé ver die Kaapsche schape en die basterds, 16/- ver die merinos, en 6/- ver die oue ooie, en ik zal die heele klomp vat ver die prijs. Maar dan mot jij hulle hier veertien da'e hou, en hulle eers wecr dip.

Jou offer is te laag; jij mot nie vergeet nie, dat die meeste van die schape 8 maande wol an hulle lijf hê.

Dat maak banja min verschil en d'is net die geval met die 800 merinos. Jij moot maar liewers mijn offer anneem, oom; ik zal morre

cash to-morrow in the village. You won't get a chance like this again.

If I have to dip them again it will cost me about £ 4 in dip, besides the trouble.

Alright, I don't mind meeting you in that. I will give you £ 5 extra towards the dipping.

How much would the whole lot come to; if I accept your offer.

How many crossbreeds and merino's are there?

212 crossbreeds and 791 merino's.

Then the whole lot will come to —

Well, I should not do it, but because you have been a regular customer of mine for so many years, you can have them at that price.

If you come to morrow at 12 o'clock to the hotel, I will pay you. Naturally, if during the fortnight any of the sheep die, you must make up the number.

Yes, that is alright.

in die dorp ver jou kontant betaal. Jij zal nie weer zoo'n kans krij nie.

Als ik hullie weer mot dip, zal mij dit amper £ 4 in dipstof kos, behalve al die moeite.

Goed, ik gé nie om nie; om jou tegemoet te kom in die ding. Ik zal ver jou £ 5 extra gé ver die dip.

Hoeveel zal dit alles te saam uitmaak, as ik jou aanbod aanneem.

Hoeveel basterds en merinos is daar?

212 basterds en 791 merino's. Dan kom die heele spul op — uit.

Wel, ik behoer dit nie te doen nie, maar omdat jij ver zooveel jaar geregelde klandizie van mij is gewees, kan jij hullie ver die prijs vat.

Als jij morre om 12 uur na die hotel toe kom, zal ik ver jou betaal. Natuurlijk, as in die veertien da'e van die schape dood gaan, moet jij die getal volmaak.

Ja, d'is alles rech.

XIII.

Meeting a friend.

Een vriend ontmoet.

Excuse me, Sir, but is not your name A. B?

Excuus, meneer, maar is uw naam nie A. B?

Yes, that is my name, but I have not the honour of knowing you.

Yes, one sometimes forgets old friends. Have you ever heard of C. D.

What you don't mean to say you are Charlie.

Yes, that's the man.

I would not have known you with that big beard.

Where have you been all the time?

I live in Bloemfontein, but I have just returned yesterday from England.

Look here, have you any time to spare?

Yes, I have nothing particular to do. I am leaving by to-nights train.

Let us go to a restaurant and have a cup of tea, then we can have a chat about old times.

And what are you doing in Cape Town?

I have a business here.

What, a shop?

No, an agency and broker's business.

Are you doing well?

Oh yes, I can 't complain.

By the by. Can you tell me what has become of Fred X.

Yes, the poor fellow died last year in the hospital here.

What, did he go wrong?

Ja, d'is mijn naam, maar ik hê nie die eer om u te ken nie.

Ja, 'n mens vergeet partij maal zijn oude vrienden.

Hê jij ooit gehoor van C. D.

Wat jij wil toch nie zê nie, jij is Charlie.

Ja, d' is diezelfde man.

Ik zou jou nie geken hê met die groote baard.

Waar is jij al die tijd gewees?

Ik woon in Bloemfontein, maar ik is gister net terug-gekom van Engeland.

Kijk hier, hê jij tijd te spaar?

Ja, ik hê niks bizonders te doen nie. Ik ga met van a'end zijn trein weg.

Laat ons na 'n restaurant gaan en 'n koppie thee drink, dan kan ons 'n praatje hê over die ou'e tijd.

En wat doe jij in Kaapstad?

Ik hê 'n bezigheid hier.

Wat, 'n winkel?

Ne, 'n bezigheid as agent en makelaar.

Doe jij 'n goeie bezigheid?

O ja, ik kan nie klaag(g) nie.

Ik zeg, kan jij mij vertel wat geword(d) hê van Frikkie X.

Ja, die arme kerel is verle'e jaar in die hospitaal hier geste

Wat, hê hij die verkeer pad opgegaan?

Yes; he married a very nice girl, and had three children. They all and his wife died within a month of typhoid fever, and the poor fellow took this so much to heart, that he took to liquor, and killed himself within two years.

And William M?

He is a big swell, who has made pots of money in Johannesburg. He is living in London now.

It is a pity I did not know that, otherwise I would have gone to see him.

I suppose you enjoyed your trip to England. Where were you?

I was in England, Holland, Germany, Switzerland, France and Italy. It would take me hours to tell you everything I have seen.

Did you take your wife with you.

That would be rather difficult as I got no wife.

What, are you not married?

No, and I don't think I ever shall be. Are you married?

Yes, and I have a family of six. My eldest son is already fifteen.

Where do you live?

I have a very nice place in

Ja, hij was getrouwd met 'n rechte gave meisie, en hêt drie kinders gehad. Hulleie almaal met zijn vrouw is binne een maand dood an die koorsziekte, en die arme kerel hêt hem dit zoo ange-trek, dat hij an die drank is geraak, en binne twee jaar verhemzelf doodgemaak hêt.

En Willem M?

Hij is 'n groote swell, wat hoope geld in Johannesburg gemaak hêt. Hij woon nou in Londen.

D' is jammer dat ik dit nie geweet hêt nie, anders het ik ver hem gaan zien.

Jij hêt zeker plezier gehad op jou reis na Engeland. Waar was jij?

Ik was in Engeland, Holland, Duitschland, Zwitserland, Frankrijk en Italië. Dit zou mij ure neem om (ver) jou alles te vertel wat ik gezien hêt.

Hê jij jou vrouw met jou saam geneem?

Dat zou 'n beetjie moeilijk gaan, want ik hêt nie 'n vrouw nie.

Wat, is jij nie getrouwd nie?

Né, en ik geloof nie dat ik dit ooit zal wees. Is jij getrouwd?

Ja, en ik hêt zes kinders. Mijn oudste zeun is al vijftien.

Waar blijf jij?

Ik hêt 'n rechte mooie plek

Wijnberg. It is a pity you are leaving to-night; I should like you to make acquaintance with my wife. Can't you stay a few days longer.

Absolutely impossible. I have been already too long away from business.

What business have you?

I am an architect and builder, and have large contracts in hand.

Is that a paying business?

Yes; but the great difficulty is to get good workmen.

Well, I am very glad I have met you, and if you ever come to Cape Town again, you must come to my office, and then we will make arrangements to take you to my house.

Goodbye old fellow. I wish you success and prosperity.

in Wijnberg. D'is jammer dat jij van a'end weggaan; ik hêt graag gehad dat jij kennis gemaak hêt met mijn vrouw. Kan jij nie 'n paar dage langer blijf?

D'is positief onmo'elijk. Ik is al te lang van mijn bezigheid weg gewees.

Wat ver bėzigheid hē jij?

Ik is architek(t) en bouwmeester, en ik hêt groote kontrakte an die gang.

Is dit 'n bėzigheid wat betaal?

Ja; die groote zwaarigheid is net om goeie werklui te krij.

Wel, ik is blij dat ik jou ontmoet hêt, en as jij ooit weer na Kaapstad kom, moet jij na mijn kantoor toe kom, en dan kan ons 'n plan maak om jou na mijn huis te neem.

Goeien dag, ou kerel. Ik wens jou alle heil en ze'e.

XIV.

Applying for a situation.

Is Mr. A. in?

Yes, Sir, I believe he is in his office.

Could I please see him?

What name, Sir?

Mr. X.

Will you please walk in?

Sit down, please. What can I do for you?

Een applicatie ver 'n betrekking.

Is meneer A. binne?

Ja, meneer, ik geloof hij is in zijn kantoor.

Kan ik assieblief ver hem zien?

Wat is uw naam, meneer?

Meneer X.

Wil u assieblief binnegaan.

Zit, assieblief. Wat kan ik ver jou doen?

I see in the paper that you are asking for a bookkeeper and correspondent.

Yes, do you wish to apply?

Yes, Sir. Here is a formal letter of application with copies of my testimonials and references.

You seem to have been in business before?

Yes, I was last bookkeeper with X. & Co. in Port Elizabeth.

Why did you leave the place. I see no testimonial of theirs.

Mr. X., who was the sole owner of the business, died very suddenly, and his wife sold the business. The new owner had already engaged a bookkeeper, so he gave me a month's notice.

Do you know Dutch?

Yes, I speak and write it well.

How old are you?

I am thirty-five.

Are you married?

No, Sir.

Are you a tee-totaller?

No, Sir, but you will see from the papers that I have a character as a sober man.

One question more. Can you correspond in German.

Yes, I can do it; but I am not perfect, I learnt German

Ik zie in die krant u vra om 'n boekhou'r en correspondent.

Ja, wil jij applicatie maak?

Ja, meneer. Hier is 'n behoorlijke applicatie met afschriften van mijn getuigschrijfe en refertes.

Jij schijn al vroe'er in bezigheid te zijn geweest?

Ja, ik was laatst boekhou'er bij X. & Co, in Port Elizabeth.

Hoe kom hê jij die plek verlaat. Ik zie nie 'n getuigschrift van hullie nie.

Meneer X., wat die eenige eigenaar van die bezigheid was, hêt banja plotseling gesterf en zijn vrouw hêt die bezigheid verkoop. Die nieuwe eigenaar hêt al 'n boekhou'er geneem, en het mij daarom 'n maand kennis gegê.

Ken jij Hollandsch?

Ja, ik praat en schrijf dit goed.

Hoe oud is jij?

Ik is vijf-en-dertig.

Is jij getrouwd?

Né, meneer.

Is jij 'n goeie tempelier?

Né, meneer, maar jij zal uit die papiere zien, dat ik 'n karakter hêt as 'n sobere man.

Nog 'n vraag. Kan jij correspondeer in Duitsch.

Ja, ik kan dit doen maar nie heeltemaal extra nie. Ik

when I was young, and I was for two years in the employ of a German firm.

I see your references are all in Port Elizabeth. Is there nobody in Cape Town who knows you.

The only man whom I know here, Sir, is the manager of the X Bank, whom I knew very well in Port Elizabeth.

Well, will you call tomorrow afternoon at 12 o'clock, and I will give you my answer. By the by, what salary would you expect?

I think if you give me £ 20 a month to start with, with an increase after three months service, that is fair.

I would not mind giving you that. I suppose if you get the situation you could start at once.

As soon as you like, Sir.

hêt Duitsch geleer toe ik jong was, en ik was twee jaar in betrekking bij 'n Duitse bézigheid.

Ik zie jou referenties is almaal na mense in Port Elizabeth. Is daar niemand in die Kaapstad, wat jou ken.

Die eenige man wat ik hier ken, meneer, is die bestuurder van die X Bank, die ik goed geken hêt in Port Elizabeth.

Wel, as jij morre, middag om 12 uur, hier ankom, zal ik ver jou 'n antwoord gé.

Maar, zeg eens, wat salaris denk jij te krij?

Ik denk as u mij £ 20 in die maand gé, om mee te begin, met 'n verhooging na drie maanden, dan is dit billijk.

Ik zou nie om gé nie om jou dit te gé. As jij die betrekking krij, kan jij zeker da'elijk jou werk begin.

Net zoo gauw as meneer wil.

XV.

About Railwaymatters.

Where is the station-master? I think he is in his office.

Yes, Sir, what can I do for you?

There are twenty of us, who intend taking a trip to Pretoria, and we wish to know whether we can make

Over Spoorwegzaken.

Waar is die statie-meester.

Ik denk hij is in zijn kantoor. Ja, meneer, wat kan ik ver je doen?

Daar is twintig van ons, wat van plan is om 'n reissie naar Pretoria te maak, en ons wil weet of ons nie 'n

special arrangements.

What class are you travelling?

We shall travel first class.

Are there any ladies or children?

There are eight ladies, but no children.

Do you intend travelling with the mail?

That does not exactly matter, as long as there is a dining-car attached to the train.

How long do you intend to be away?

We shall be back within thirty days.

I suppose you would like to have a saloon to yourselves.

If the price is not too high, we certainly would prefer that.

I cannot give you a decided answer at present, but I will telegraph to Cape Town and ask for instructions, and if you will call tomorrow morning, I will tell you the price.

Well, have you an answer from Cape Town.

Yes. The ordinary price per adult passenger from here to Pretoria and back is £ 20, so that for the twenty it would come to £ 400; but we will give you a saloon to yourselves for £ 340 return, provided your luggage does not weigh more

speciale plan daarvoor kan maak nie.

In wat ver klas zal jullie reis?

Ons zal eerste klas rij.

Is daar dames of kinders onder jullie.

Daar is acht dames, maar nie kinders nie.

Is jullie van plan om met die mail-trein te gaan?

Dat kom daar nie op an nie, zoolang as daar 'n eet-wa'e bij die trein is.

Hoelang denk jullie om weg te wees?

Ons zal binne dertig da'e terugwees.

Jullie zal zeker 'n salonwa'e ver jullie apart wil hê.

As die prijs nie te hoog is nie, zou ons dit zeker banja lijk.

Ik kan jou op die oo'enblik nie 'n vaste antwoord gé nie, maar ik zal na die Kaap telegrafer, en om orders vra, en as jìj morre ochend weer kan ankom zal ik ver jou die prijs kan zê.

Wel, hê je 'n antwoord van Kaapstad.

Ja. Die gewone prijs per volwassene passagier van hier na Pretoria en terug is £ 20, zoodat ver jullie twintig dit op £ 400 zou kom; maar ons zal jullie 'n salon-wa'e apart gé ver £ 340, ver die heen-en terugreis, op conditie dat jullie

than 2000 £s.

Does that include the meals?
No, the meals and refreshments will have to be paid for at the ordinary rates.

Then the reduction is only 15 %.

In reality it is more, because there are 28 seats in a saloon-carriage, and if full, we should receive £ 560 for them.

Alright, we will take it at that price.

When do you intend to start?

We will leave by the morning-train next Monday. Can I take the tickets now?

You had better take them out on Monday morning, and I shall make arrangements that a special saloon will be hooked on to the train at the Paarl.

How about our luggage?

You had better send your heavy luggage to the station on Sunday night, if you can do so.

Can we break our journey at any place.

You can break your journey on the return, but then we cannot guarantee you a separate saloon every time, and you will have to stand the chance in case the train is full.

bagagie niet meer as 2000 £ weeg.

Sluit dit die maaltij'e in?

No, die maaltij'e en die versing'e moet betaald wor te'e die gewone prijze.

Dan is dit maar net 15 percent afslag.

D'is oienlijk meer, want daar is 28 zitplekke in 'n salon-wa'e, en as hulle almaal geneem is, zou ons £ 560 krij ver hulle.

Goed; ons zal dit voor die prijs neem.

Wanneer is jullie van plan om te gaan?

Ons zal vollende Maandag met die morre-trein vertrek. Kan ik nou die kaartjes uitneem.

Dit zal beter wees as jij hulle Maandag morre uitneem, en ik zal 'n schikking maak dat 'n speciale salon-wa'e bij die Paarl an die trein zal angehaak wor.

Hoe omtrent ons bagagie?

Jij mot lievers jullie zware goed Zondag a'end na die statie stuur, as jullie dit kan doen.

Kan ons op eenige plek uit die trein klim.

Jullie kan uit die trein klim op jullie terugreis, maar ons staan dan nie goed nie dat jullie 'n aparte salon-wa'e iedere slag zal krij, en jullie moet jullie kans staan in geval dat die trein vol is.

But we should like to stop three days at Bloemfontein on the return journey.

If you give reasonable notice to the stationmaster at Bloemfontein, and tell him what train you intend to leave with, I think he can arrange to let you have a separate saloon in that case.

I am sorry to say that you will have to wait here, because the train is nearly two hours late.

That is a nuisance.

What is the cause?

A goodstrain has derailed between here and the Paarl, and it took some hours to get the line clear.

Is there a waitingroom for the ladies?

Yes, the waitingroom for ladies, is at the other end of the platform.

Can we get any refreshments here?

You can get coffee and tea, and sandwiches at a stall, but nothing else.

Well, something is better than nothing.

Gentlemen, the train will be here in ten minutes, so you had better get ready.

Where are you going to put our luggage?

Maar ons zou lijk om op die terugreis drie da'e in Bloemfontein o'er te blij.

As jullie behoorlijke kennisgé an die statie-meester te Bloemfontein, en ver hem zê met wat ver trein jullie van plan is om te vertrek, dan geloof ik dat hij, in die geval, 'n plan kan maak om jullie 'n apartesalonwa'e te laat krij.

Ik is jammer om te zê dat jullie hier zal moet wach, want die trein is amper twee uur laat.

D' is banja onplezierig.

Hoe is dit gekom?

'n Goederetrein is van die spoor geraak tusse hier en die Paarl, en dit het 'n paar uur geneem om die lijn schoon te maak.

Is daar 'n wacht-kamer hier ver dames.

Ja, die wachtkamer ver dames is an die andere end van die platform.

Kan ons verversings hier krij?

Jij kan koffie en thee krij en ook sandwiches bij 'n stal-letje, maar niks anders nie.

Wel, iets is beter as niets.

Heeren, die trein zal in tien minute hier wees, en jullie moet ver jullie klaarhou.

Waar ga jij onze bagagie zet?

We will put it in the luggage-compartment of the saloon, so that you can get at it, whenever you want.

Is your whole party here?

Yes, thanks. Every thing is in order, and we thank you for your kindness.

No thanks. It is our duty to do everything for the passengers. If you require anything, just ask the conductor.

By the by, how about our bedding.

That you will receive every evening, and an extra charge of 5/- per passenger is made for the single journey. You can pay the amount to the conductor, who will give you a receipt.

Now you are off! Pleasant journey.

Conductor, what time do we get dinner? We are as hungry as wolves.

Dinner is at one o'clock, and supper at six. The dining-room car is just behind yours, but your dinner can be served here, if you prefer it.

Yes, we will rather have it here.

Conductor, this lady has suddenly become ill. Do you know whether there is a doctor on the train.

Ons zal dit in die bagagie-kompartement van die salonwa'e zet, zoodat jullie dit kan krij, net as jullie dit wil.

Is jullie heele gezelschap hier?

Ja, dankie. Alles is in orde, en ons bedank jou ver jou vriendelijkheid

Nie te danke nie. D's ons plicht om alles ver die passagiers te doen wat ons kan. As jullie iets noodig hêt, kan jullie maar die kondukteur vra.

Zeg eens, hoe omtrent ons beddegoed?

Jullie zal dit elke a'end krij, en 'n extra betaling van 5/- per passagier wor gevraag ver die enkele reis. Jullie kan die bedrag an die kondukteur betaal, en hij zal ver jullie 'n kwitantie gê.

Nou trek jullie! Plezierige reis.

Kondukteur, hoe laat eet ons. Ons is zoo honger as paerde.

Dinner is om één uur, en sopper om zes. Die eetwa'e is net achter jullie zijne, maar die dinner kan hier gebreng wor, als jullie dit liewers hêt.

Ja, ons zal dit liewers hier hê.

Kondukteur, die dame hier is op eens ziek gewor. Weet jij nie of daar 'n dokter op die trein is nie?

I don't know, Sir, but I will inquire, and if there is one, I shall ask him to come immediately.

When do we get to the next station.

In a quarter of an hour.

I am afraid this lady and her husband will have to get out there. I suppose they can follow us afterwards.

I don't think there will be any trouble about it, if you see the stationmaster and explain the circumstances to him.

Ik weet nie, meneer, maar ik zal navraag doen, en als daar één is zal ik hem vra om da'eljik hier te kom.

Wanneer kom ons bij die vollende statie?

In 'n kwartier tijd.

Ik is bang die dame hier en haar man zal daar uit die trein moet klim. Hullie zal zeker later achter ons an kan kom.

Ik geloof nie daar zal moeilikhed daaro'er wees, as jij met die statiemeester praat, en ver hem die omstandighe'e uitle.

XVI.

About political matters.

I see there is a proclamation in the Government Gazette, calling Parliament together for the 9th May.

Yes, and from what I hear we are going to have a very important session.

Mr. X told me yesterday that the Government will introduce a new Liquor Bill.

Yes, I believe that this is true, and it is sure to cause a very interesting debate.

Do you think the Government will be able to carry it?

We can't say anything, until

Over politieke kwesties.

Ik zien daar is en proklamatie in die Gouvernements courant, waarbij die Parlement ver die 9de Mei bij makkaar word(d) geroep.

Ja, en van wat ik hoor, lijk dit as of ons 'n banja belangrijke zitting zal hê.

Meneer X hê gister ver mij vertel dat die Regeering 'n nieuwe Drankwet zal inbreng.

Ja, ik geloof dat dit waar is, en dit zal zeker 'n banja interessante debat afgé.

Denk jij dat die Regeering dit zal deurkrij?

Ons kan niks nie zê nie tot

we have seen the Bill. It all depends what provisions are made regarding the sale of liquor to the natives. That is the great difficulty connected with the matter.

I notice that the revenue is falling off very much.

Yes, and the expenditure is increasing.

I suppose the Government will raise a new loan.

Perhaps, but I think they would be rather inclined to increase the taxes.

I don't hope so, because I think we are taxed enough.

I am not so sure of this. I am greatly in favour of protection, and I think we ought to do everything to foster Colonial industries.

I am afraid that this is hopeless. We can never compete with other countries, because wages and coal are too dear in this country.

Nonsense. Coal is cheap enough, but our railway-rates are too high, and should be lowered for Colonial products.

I see in this morning's paper that Mr. A. is intending to resign as member for X.

Yes, and I think it is a good

dat ons die Concept-Wet gezien hêť. Dit hang alles af van die bepalingen wat hulle maak omtrent die verkoop van drank an die inboorlinge. Dat is de groote moeielijkheid in verband met de kwestie.

Ik het opgemerk dat die inkomste banja afgencem hêť.

Ja, en die uitgaven wor altijd meer.

Die Regeering zal zeker 'n nieuwe leening sluit.

Miskie, maar ik denk hulle zal liewers die belastingen verhoog.

Ik hoop nie zoo, want ik denk ons is al zwaar genog belast.

Ik is nie zoo zeker daarvan nie.

Ik is banja voor bescherming, en ik denk ons moet alles doen om die Koloniale industrie te bevorder.

Ik is bang dat dit 'n hopelooze ding is. Ons kan dit nooit uithou te'e andere lande, want onze loone is te hoog, en kole is te duur in die land.

Malligheid. Kole is goedkoop genoeg, maar ons spoorweg-tarief is te hoog, en dit moet verminder wor ver Koloniale produkte.

Ik zien in van morre zijn krant dat Meneer A. van plan is om te bedank als lid ver X.

Ja, en ik geloof d'is maar 'n

thing too. He was of no use, and did not have any influence. He is a very bad speaker, and nobody in the House pays any attention to him.

The district of X is such an important one, that it should be represented by a man who has some weight.

Have you heard who the new candidates are likely to be.

No, I don't think any choice has been made yet, but I should fancy that Advocate Y would have a good chance.

When will the election take place?

Within two months, at the very latest.

There may be a general election before that time.

What makes you think so?

Well, I think the present Ministry is getting very unpopular, and many people are of opinion we should have a change.

Do you think the opposition intends to propose a motion of No-Confidence.

That I hear is their intention. But upon what grounds?

Principally on account of the manner in which the last native rebellion was suppressed.

I am sure that the country

goeie ding ook. Hij was ver niks goed nie, en hê glad nie invloed gehad nie. Hij is 'n banja slechte spreker, en geen lid in die Huis luister na wat hij zê.

Het district X is zoo belangrijk, dat dit verte'enwoordig moet wor deur een man wat 'n beetje gewich hê. Hê jij gehoor wie waarschijnlijk die nieuwe kandidate zal wees.

Né, ik geloof daar is nog nie 'n keuze gemaak nie, maar ik verbeeld ver mij dat advocaat Y 'n goeie kans zal staan.

Wanneer zal die verkiezing wees?

Binne twee maande op die laaste.

Ons kan 'n algemeene verkiezing hê ver die tijd.

Hoe kom denk jij zoo?

Wel, ik denk dat die te'enwoordige Ministerie rechte onpopulair wor, en banja mense is van gevoele dat ons 'n verandering moet hê.

Denk jij dat die oppositie van plan is om 'n motie van wantrou'e voor te stel.

Ik hoor dat dit hullie plan is. Maar om wat ver reden?

Vernamelijk o'er die manier waarop die laaste opstand van die inboorlingen onderdruk is.

Ik is zeker die land zal in

will back the Ministry in that matter. Most people seem to think that the Government acted with great energy, and that to the measures they took, it is due that the rebellion did not spread to the other tribes.

Yes, but there are some ugly stories told about cruelties, which were perpetrated in the war.

I don't believe one quarter of those tales, and I consider they are very much exaggerated.

I have heard a rumour that there are dissensions in the Ministry. It is said that the Colonial Secretary and the Attorney-General do not agree.

The Prime Minister has not sufficient personal influence.

Parliament will be prorogued in a few days. The Estimates have passed, and there are only a few bills of little importance to be discussed.

After that the Governor will dissolve Parliament, because it has lasted its full time allowed by the Constitution. How many voters are in this district.

At present there are 1875,

die zaak die party van die Ministerie vat. Die meeste mense schijn te denk dat die Regeering met groote kracht gehandeld hêt, en dat dit te dank is an die maatre'ele door hullie geneem, dat die opstand nie verder is gegaan nie, tot an die andere stamme.

Ja, maar hullie vertel 'n spul leelijke stories omtrent barbaarsheden wat in die oorlog is gepleeg(g).

Ik geloo nie 'n kwart van die stories nie, en ik beschouw dat hullie banja o'erdrijf is.

Ik het 'n geruch gehoor dat daar twiste is in die Ministerie. Hullie zc dat die Koloniale Secretaris en die Prokurcur-Generaal glad nie akkordeer nie.

Die Eerste Minister hêt nie genoeg persoonlijke invloed nie.

Die Parlement zal in 'n dag of wat verdaag wor. Die Begrooting is aangeneem, en daar is net 'n paar wetjes van min belang, wat hullie nog moet behandel.

Daarna zal die Regeering die parlement ontbind, want dit hêt die volle tijd bestaan, wat die Constitutie toelaat.

Hoeveel stemgerechtigden is daarin die distrikt hier.

Op die oo'enblik is daar 1875,

but this year there will take place the biennial registration, and I believe that the list will show then more than two thousand voters.

Have you any branches of the Africander Bond in this district.

Yes, there are two at present, and I hear that a third branch will be started in a short time.

I sincerely hope that the racial feeling will soon disappear altogether in this country. What we require is complete co-operation and harmony between the white races in South Africa.

maar van deze jaar zal die tweejaarlijkse registratie plaats vind, en ik geloof dat die nieuwe lijst zal wijs dat daar meer als twee duizend kiezers is.

Hê jullie takke van die Afrikaander Bond in die distrikt hier.

Ja, daar is nou twee, en ik hoor hulle is van plan om binne kort 'n derde tak op te richt(t).

Ik hoop van harte dat die rassegevoel spoedig glad zal verdwyn in die land. Wat ons noodig hê, is volmaakte samenwerking tusse die blanke rasse in Zuid Afrika.

READING- AND TRANSLATION EXERCISES.

I

Banja jare gele'e hê daar, in 'n zware storm, 'n groote schip gestrand in Tafelbaai. Die schip het op die zand geloop nie ver van die plek wat hulle nou Woodstock noem. Daar was banja mense op die schip, en van af die strand kon 'n mens hoor hoe roep hulle om hulp. Die Gouvernement in die da'e wou nie toelaat nie, dat daar boote na die schip gaan om die mense te red, want daar was dikkels goed van zulke schepe gesteel. Daar was 'n heele spul mense ook op die strand, maar hulle kon niks nie doen nie ver die mense op die schip, want daar was 'n klomp soldate wat hulle keer.

Zoolang hullie daar staan, kom daar 'n ou'e melkboer aan, wat die naam van Woltemade hêt gehad. Hij hêt op 'n groote, sterke paard gerij. Toen hij die geroep van die arme manne en vrouwe op die verongelukte schip hoor, wor zijn hart banja jammer, en hij zê hij zal 'n plan maak om ver hullie te help. Hij hêt gewheet zijn paerd kan goed zwem, en daarom hêt hij gewaag om in die zee te rij al was die golve ordentelijk hoog. Hij het zonder ongelukke bij die schip gekom, en roep nou ver die mense, dat twee van hullie in die water moet spring, en die staert van die paerd moet vat. Hullie maak zoo, en Woltemade breng ver hullie veilig na die land. Ze'e keer hêt hij diezelfde ding gedoen, en op zoo 'n manier hêt hij alles te saam veertien mense die leve gered. Toe was die arme paerd banja moeg, en hêt Woltemade dit 'n beetje laat rust. Maar die schip lijk toe asof dit an stukke wil breek, en nou begin die mense daar op nog harder te schree. Woltemade klim weer op zijn paerd en gaat in die zee. Toe hij bij die schip kom, spring daar 'n heele spul mans in die zee. Die één grijp die paerd bij die staert; die ander één bij die toom; die derde vat die dier bij die nek, en nog 'n ander vat die stiegriem. D'is was te zwaar ver die arme paerd, wat al moeg was, en hij zink in die zee. Die paerd, die dappere Woltemade en die andere vier mense is toen almaal verdrink.

II

Daar was één keer 'n ou'e man wat drie zeuns hêt gehad, maar zijn vrouw was al lang dood. Hij was 'n arme man, en al wat hij gehad hêt was 'n kleine huisie met 'n ordentelijk groote wingerd.

Een dag word(d) die ou'e man rechte ziek, en hij voel dat hij binne kort zal doodgaan. Daarom hêt hij zijn zeuns in zijn kamer laat kom, en hij zê toe ver hullie; „Jullie weet, dat, as ik dood is, ik julle niks nie zal nalaat as hier die huisie en die wingerd. Maar banja jare gele'e, toe daar oorlog was in die land, en die soldate van die vijand in ons land hêt getrek, hêt ik 'n groote diamant in die wingerd begraaf, want ik was bang die soldate zal dit steel. Toe die oorlog verbij

was, en die vijand uit die land was, hêť ik geprobeer om die diamant optegraaf, maar ik kon nie meer die plek krij nie, waar ik dit weggesteek hêť. As ik nou dood is, zal dit daarom goed wees as jullie die heele wingerd omgraaf; miskien krij jullie die diamant, en dan kan jullie dit ver 'n groote som verkoop".

Drie da'e daarna is die ou'e man o'erle'e, en die zeuns het hêť ver hem op die kerkhof van die dorp laat begraaf, en 'n eenvoudige kruis op die graf laat zet. Toe hêť hullie begin om die wingerd om te graaf, in die hoop dat hullie die diamant zal krij, Maar dit was alles ver niks nie, want hullie hêť niks kan vind nie. Hullie hêť toen gedenk dat iemand moet gezien hê, waar hullie vader die steen begrave hêť, en dit later stilletjes gesteel hêť.

Met al die omgraaf is die grond van die wingerd echter zoo vruchtbaar gewor, dat die druivestokke dubbel zooveel hêť begin te dra als in die vorige jare, en op die manier hêť die zeuns ordentelijk banja geld gemaak. Hullie denk toen dat die verhaal van hullie vader zoo maar 'n storietjie moet gewees hê, wat hij net vertel hêť, om ver hullie goed te laat werk.

III

Die Keizer Joseph II van Duitschland was 'n snaakse man, wat dikkels in zĳn gewone kleeren rond hêť gegaan in zĳn hoofdstad, Weenen. Een dag rij hij op die manier in 'n rijtuig, toe dit begin te re'en, en die keizer zê toe ver die koetsier, hij mot omdraai en huistoe rij. Op die oo'enblik kom daar 'n serjeant langs die straat, en hij zie in die rijtuig 'n eenvoudige man zit wat hij nie ken nie.

„Meneer”, zê hij, „kijk, ik hêť vandaag mijn nieuwe uniform an, en as dit nou natre'en, zal dit heeltemaal bederf. Ik zal blij wees as meneer ver mij 'n plekkie in jou rijtuig kan gē.

„Met plezier, ou vrind; stap maar in”, zê die keizer.

Toen die serjeant nou in die rijtuig zit, vra die keizer ver hem waar hij gewees is.

„Meneer, ik het vandaag 'n beetje loop kuier bij 'n vrind van mij, wat 'n boschwachter van die keizer is, ons hêť net lekker kos gehad”.

„Zoo, en wat was dit dan?” vraag die keizer.

„Raai 'n beetje”, zê die serjeant.

„Boontjiessop met spek”.

„Bain lekkerder kos”.

„Zuurkool en worst”.

„Bain lekkerder”.

„Kafsvlees en ertjies”.

„Bain lekkerder”, zê die serjeant weer”, en jij zal dit toch nooit raai nie, en daarom zal ik dit maar ver jou zê. Dit was 'n fezant uit die jachtveld van die keizer, wat mijn vrind stilletjes geschiet hê. D'is vandaag 'n gelukkige dag ver mij. Eerst het ik lekker kos geëet, en nou is ik zoo gelukkig om 'n meneer te krij wat ver mij in zijn rijtuig neem, en mijn uniform spaar.

Dit hê nog angehou met re'en, en die keizer vra an die serjeant waar hij woon en toe die serjeant ver hem die straat noem, zê die keizer an die koetsier om zoo'n toe te rij. Die serjeant was banja dankbaar ver die goedheid van die onbekende meneer, en hij vra nou die meneer na zijn naam. Die keizer zê: „ik zal mijn naam nie ver jou zê nie, maar ik is, net zoo as jij, in die le'er, en raai nou eens wat ik is”.

Die serjeant kijk die eenvoudige man an, en zê: „Misschien is je 'n luitenant, wat jammer gekrij hê ver 'n arme serjeant”.

„Banja hoo'er”.

„Misschien dan 'n majoor”.

„Banja hoo'er”.

Die serjeant begin nou schrik en hij roep uit: „Toch nie 'n generaal”?

„Banja hoo'er”, zê die keizer.

„Dan mot u 'n Veldmaarschalk wees”, roep die serjeant, en hij is zoo groot verschrik, dat hij nie weet nie, wat moet hij maak.

„Banja hoo'er”, zê die keizer weêr, met 'n glimlach.

„O, hemel”, roep die arme serjeant uit, en hij zak van schrik in mekaar; „dan is Uwe Majesteit die Keizer”.

„Dat is zoo, mijn vriend”, zê die goede Joseph II, maar ons is nou in die straat waar jij woon, en jou uniform zal nou nie meer nat wor, want dit hê opgehou met re'en”.

Die verschrikte serjeant bedank die keizer hartelijk ver zijn vrindelijkheid, maar hij zê toen dat hij hoop die keizer

zal toch nie die arme boschwachter straf nie omdat hij zonder permissie 'n fezant had geschiet en ge-eet,

„Wees maar gerust, vrind”, antwoord Jozeph II, „ik zal net doen as of ik van niks af weet nie”.

IV

Die eerste mense wat die Kaap in bezit geneem hêt, was die Hollanders. Op die achtste April 1652 hêt Kommandeur Jan van Riebeeck in die Tafelbaai geland omtrent op die plek wat hullie nou, Roggebaai noem. Die Kaap was toe nog 'n woeste wereld en daar hêt nie ander mense an die Tafelbaai gewoon nie, as net 'n klein klompie Hottentots. Van Riebeeck was 'n flukse kerel en hij hêt die slag gehad om die mense wat bij hem was, in orde te hou. Die eerste ding wat hij gedaan hêt, was om 'n kleine kasteel of fort te bouw van hout, vlak achter die plek waar nou die Poskantoor in die Kaap staan. Hij hêt ook begin om 'n tuin te maak, en hêt daarin allerlei groente laat zaai. Ook hêt hij begin om te handel met die Hottentots wat van tijd tot tijd in die Tafelberg-vlei kom met hullie vee. Op die manier hêt hij gauw 'n klein klompie vee bij makkaar gekrij. Daar was in die da'e nog leeuwe en ti'ers langs Tafelberg, en die diere hêt soms banja kwaad gedoen, maar dit hêt nie lang geduur nie of hullie was uitgeroei.

Twee keer in die jaar hêt die schepe wat tusse Holland en Oost-Indië zeil, in die Tafelbaai anekom, en van Riebeeck het altijd gezorg dat hij die schepe varse vlees en groentes kan gé.

In die eerste da'e was al die mense in dienst van die Oost-Indische Compagnie, en geen man hêt die recht gehad om ver ei'e rekening te handel of te werk. Maar in die jaar 1657 het van Riebeeck stukkies grond uitgegé an partij mense, en hullie hêt op die manier die eerste koloniste gewor. Die eerste koloniste hêt gewoon langs die Liesbeek rivier in die te'enwoordige Rondebos en Newlands. Die getal van die koloniste of burgers het altijd grooter gewor, en binne vijf en twintig jaar was daar 'n spul gronde uitgegé op die Kaapsche schiereiland.

Gouverneur Simon van der Stel hêt in 1683 Stellenbos

gesticht, en banja van die burgers hêt daar gaan woon, want dit was veel mooier en vruchtbaarder daar dan bij die Kaap. Maar dit was eerst na die ankomst van die Franse vluchtelingen in 1688 dat die kolonie fluks vooruit hêt gegaan

V

Ga jij met mij saam? Waar wil jij natoc? Ik ga na die Dokke om te kijk na die stoomboot wat vandaag na Engeland gaan. 'n Vrind van mij gaan met die boot saam, en ik wil ver hem gaan groet. Ik was nog nooit op 'n schip nie, en ik zal graag wil zien hoe lijk zoo'n ding.

Ons zal 'n cab vat, want d' is al laat en bo'endien is daar zooveel gerij op die pad na die Docks, dat dit onplezierig en gevaarlijk is om te loop. Dit zal ons net ieder 'n paar shillings kos.

Arrie, maar zoo'n stoomboot is 'n tamaai ding! En die wereld is hier zwart van die mense. Kan ons an boord gaan? Ja, kom maar met mij saam, maar blij dicht bij mij, want anders zal jij glad verloor raak. Kijk, daar staan mijn vrind op die dek, en hij zien al ver mij raak.

Nou zal ons die schip loop kijk. Hier is die eetkamer van die eerste-klas Passagiers en daar achter is die rookkamer. Hier is die kajuite waar die passagiers slaap. Jij zien, in partij van die kajuite is daar plek ver twee, en in partij ver vier mense. Die kajuite het mooie wasplekke en ook kaste ver kleêre.

An die ander kant van die schip is die plek ver die tweede en derde klas passagiers. Alles te saam is daar omtrent plek ver 500 passagiers, en bo'endien is daar nog 200 man scheepsvolk op die schip. Jij kan begriip dat die 700 mense banja kos opeet in die 16 da'e, wat die reis duur van hier na Engeland. Hullie hêt van alles an boord. In die koelkamers is daar varse vlees en groente, en hullie hêt kiste vol allerlei soort blikkiesgoed en duizende van bottels wijn, brandewijn, bier en andere soorte drank. Daar is drie koeie an boord, wat elke dag varse melk gé. As daar iemand an boord ziek wor, dan is daar 'n dokter an boord om ver hem medicijne te gé, en daar is ook zieke-oppassers.

Hier is die machine-kamer, wat werk om die twee schroeve te laat draai, en daar is die ketels, waar die water in kook om die stoom te maak. Kijk 'n beetje wat ver groot vure hulle onder die ketels hê. Die vure brandt die heele reis zoo hard as hulle kan, en hulle vreet 'n paar honderd ton kole op 'n dag, en dit kos minstens £ 200 op 'n dag, net ver kole alleen.

Maar daar lui die klokke. Die mense wat nie passagiers is, moet nou land toe, want die schip zal net nou weggaan. Ons zal maar ons vrind groet, en dan zal ons op die kaai wach tot die schip vertrek.

Ik is jammer, ik hê nie genoeg geld bij mij nie, anders gaan ik zeker die reis naar Engeland maak.

VI

In Duitschland is 'n groot dal, wat hulle die Steendal noem. In die ou'e da'e was dit 'n half-woeste wereld, en daar hê toe net arme boere gewoon, wat nie geweet hê hoe hulle die grond moet bewerk, en wat toe banja achterlijk was. Omtrent die jaar 1790 hê daar in die wereld 'n nieuwe predikant gekom. Zijn naam was Frederik Oberlin, en hij was 'n flukse kerel, wat belang hê gestel in zijn gemeente. Hij het gauw uitgevind, hoe staan die dinge daar en hij praat met die boere en mense van die dorp, dat hulle hulle lande beter moet bewerk. Maar die boere hê ver hem uitgelach, en zê hulle zal toch zeker meer van die boerderij weet as die predikant.

Toe Oberlin nou zien dat praat nie help nie, denk hij dat hij zal ver hulle wijs. Hij krij van die stad die beste zaad wat hij kan, en die stuk land wat bij die pastorie behoort, ploeg hij zoo goed om as hij kan, en hij geef dit goeie mest. Die vollende jaar hê die predikant die mooiste kore en die mooiste ha'er wat ooit in die wereld gegroei is, en zijn kool en zijn aardappels was mooier as één van die boere kan wijs.

Nou is die boere glad verwonder en hulle lach nie meer nie. Hulle gaan na die predikant en hulle vra hem wat hê hij gemaak om zukke mooie goed te krij. Oberlin wijs hoe hê hij zijn land bewerk, en die boere begin nou andachtig te luister. Hulle vra nou ook ver hem om ver hulle zaad te laat kom, en hij zê hij zal dit met plezier doen.

Die vollende jaar hêt die boere van die Steendal zooveel graan en zooveel groente dat hulle die nie almaal kan verkoop nie. Oberlin zê ver hulle dat hulle nou 'n markt moet zoek en dat die groote stad Straatsburg die beste markt zal wees. Maar hoe zal hulle daar kom? vra die boere. Daar was nie 'n ordentelijke pad, en tusse die Steendal en Straatsburg was daar 'n rivier, en daar was nie 'n brug o'er die rivier. „Jullie mot 'n brug bouw”, zê Oberlin. „Ne”, zê die boere toe”, d'is 'n te zware werk en ons kan dit nooit doen nie”. Oberlin hou an, maar die boere wil niet luister nie.

Op 'n mooie morre zê Oberlin ver zijn knecht: „Jan, loop, haal twee grave, twee bijle, en twee pikke en kom met mij saam”. Die knecht maak zoo, en die twee stap nou deur die dorp, ieder met 'n graaf, 'n bijl, en 'n pik op zijn schou'er.

„Wat gaan meneer maak”, vra die boere, toe hulle ver hem zien.

Ik ga met mijn knecht probeer om die brug te bouw”, zeg Oberlin bedaard.

Nou hêt die boere schaam gewor. Hulle denk d'is daarom nie recht nie om die predikant alleen die werk te laat doen, wat net ver hulle voordeel zal wees. Zoo vat hulle almaal hulle gereedschap en hulle loop achter die predikant an.

Toe hulle bij die rivier kom, wijs Oberlin ver hulle op wat ver manier hulle 'n goeie brug kan bouw. Die boere begin toen werk, dat dit zoo gons, en binne 'n maand was daar 'n sterke brug kant en klaar. Nou kon die boere hulle produkte na Straatsburg breng, waar hulle banja goeie prijze krij.

Oberlin het die brug die naam gegé van die „Brug van die Liefde”, en jare lang het die brug blij staan. Op die manier was die verstandige predikant 'n zegen ver die bewoners, en wat die Steendal vandaag is, het dit vernameijk daarvoor Oberlin te danken.

Die ou'e spreekwoord zê.

„Praat is mooi;

Maar werk is beter”.

VOCABULARY.

I.

a. Nouns.

huis	house
woonhuis	dwelling
muur	wall
dak	roof
kamer	room
gang	passage
voorhuis	hall
voorkamer	parlour
eetkamer	diningroom
slaapkamer	bedroom
kombuis	kitchen
dispens	pantry
badkamer	bathroom
achterplaas	yard
deur	door
slot	lock
sleutel	key
venster	window
raam	sash
ruit	pane of glass
zoldering	ceiling
zolder	loft
behangsel	wallpaper
vloer	floor
verdieping	story
kelder	cellar
trap	staircase
trap-leuning	bannister
stoep	verandah
balkon	balcony

b. Adjectives.

mooi	nice, fine, handsome, pretty
prachtig	grand, magnificent
groot	big, great, large
klein	small
hoog	high
laag	low
breed	broad
smal	narrow
wijd	wide
nauw	narrow
lang	long
kort	short
duur	dear
goedkoop	cheap
rijk	rich
arm	poor
tochtig	draughty

c. Verbs.

bouw	to build
afbreek	to demolish
klim	to climb
gaan	to go
koop	to buy
verkoop	to sell
huur	to hire
verhuur	to let
rechmaak	to repair
opemaak	to open
toemaak	to shut
sluit	to lock
leg	to lay
woon	to dwell, to live
verhuis	to move (from a house)
betaal	to pay

II.

a. Nouns.

tafel	table
stoel	chair
koskas	side-board
kleerkas	wardrobe
laai-tafel	chest of drawers
rus-bank	sofa
kachel	stove
kook-kachel	kitchen-range
olie-kachel	paraffine-stove
mat	mat
tapijt	carpet
oliekleed	linoleum
boekekas	book-case
was-tafeltjie	washing-stand
was-kom	water-basin
was-beker	water-jug
bed	bed
beddegoed	bedding
laken	sheet
kombaers	blanket
matras	matras
kopkusse	pillow
enkele bed	single bed
dubbele bed	double bed
schilderij	oilpainting
prent	picture (litograph, etc.)
portret	portret
pot	pot
pan	pan
rak	shelf
rooster	gridiron
emmer	bucket
schoorsteen	chimney
huisraad	furniture

b. Adjectives.

wit	white
zwart	black
groen	green
blauw	blue
geel	yellow
bruin	brown
grijs	grey
rood	red
paers	purple, pink
bont	gaudy
schoon	clean
vuil	dirty
fijn	fine
grof	coarse
leelijk	ugly
vierkant	square
langwerpig	oblong
rond	round
zacht	soft
hard	hard

c. Verbs.

schoonmaak	to clean
opzet	to put up; to erect
zet	to put; place
lig (leg)	to lie down
brand	to burn
ansteek	to light (fire, candle)
opsteek	to light (a lamp)
was	to wash
schrob	to scrub
veeg	to sweep
wrijf	to rub
schilder	to paint
trek	to draw, to pull
schuur	to scour
maak	to do; to make

loop	to walk
hardloop	to run
kijk	to look
zien	to see

III.

a. Nouns.

stad	town
voor-ste'e	suburbs
straat	street
plein	square
markt (k)	market
voetpad	pavement
winkel	shop
gebouw	building
bank	bank; bench
kantoor	office
pakhuis	store
stadhuis	townhall
parlements-gebouw	Houses of Parliament
kerk	church
hoofdkerk	cathedral
preekstoel	pulpit
bibliotheek	library
museum	museum
kasteel	castle
laan	avenue
tuin	garden
drukkerij	printing-office
have	harbour
dokke (docks)	docks
beurs	exchange (building)
riool	sewer
politic-kantoor	police office
hotel	hotel
logieshuis	boarding-house
kantien	bar
sloot	ditch

wind
stof
water-kar
eethuis

wind
dust
water-cart
restaurant

b. Adjectives.

belangrijk
voornaamste
druk
bezig
vol
leeg
kosbaar
schaduwrijk
ingevoerd
uitgevoerd
koloniaal
nieuw
oud
aangenaam
onaangenaam
plezierig
onplezierig
haastig
gauw
langzaam
rads
stadig
voldoende
dagelijks

important
principal
busy (of streets)
busy (of persons)
full
empty
valuable
shady
imported
exported
colonial
new
old
pleasant
unpleasant
pleasant
unpleasant
hurried
quick
slow
smart, quick
slow
sufficient
daily

c. Verbs.

kuier
verbaasd wees
verwonder
nieuwsgierig wees
onderzoek

to visit
to be astonish
”
to wonder
to examine

wandel	to take a walk
rij	to ride; to drive
rondrij	to drive about
denk	to think
vra	to ask
antwoord	to answer
verstaan	to understand
begrijp	to understand
praat	to talk
spreek	to speak
preek	to preach
waai	to blow (of wind)
blaas	to blow (with mouth)
natmaak	to wet; to irrigate
droogmaak	to dry
breng	to bring
vat	to take; to catch hold of
laai	to load
los (aflaai)	to unload
probeer	to try
beloof	to promise

IV.

a. Nouns.

bakker	baker
slachter	butcher
krui'enier	grocer
winkelier	shopkeeper
koopman	merchant
handelaar	trader
smous	itinerant trader
invoerder	importer
groenteman	greengrocer
vis-verkooper	fish-seller
hotel-hou'er	hotelkeeper
magistraat	magistraat
ambtenaar	official
klerk	clerk

burgemeester
stadsklerk
advokaat
prokureur
agent
rechter
hoofdrechter
drukker
boekverkooper
predikant

mayor
town-clerk
advocate
attorney
agent
judge
chief-justice.
printer
bookseller
minister; parson

b. Adjectives.

slim
dom
verstandig
bekwaam
streng
zachtaardig
gewoon
ongewoon
vervelend
bedaard
ruw
beschaafd
onbeschaafd
rauw
gaar
vars
bedorven
verrot
ver
zuinig
spaarzaam
gierig
invloedrijk
parmantig
precies
lui

clever
stupid
sensible
capable
strict
kindhearted
accustomed
unaccustomed
tiresome
calm; steady
rough
civilised
uncivilised; savage
raw
cooked
fresh
spoilt
rotten
far
thrifty
careful (saving)
avaricious.
influential
cheeky; impertinent
exact
lazy

c. Verbs.

anstel	to appoint
afzet	to dismiss
wegjaag	to chase away
bak	to bake
slach	to slaughter
vang	to catch
fop	to cheat
kul	to swindle
pleit	to plead
beschuldig	to accuse
klaag(g)	to lodge a complaint;
kies	to complain
bestuur	to choose
verkiez	to govern; to rule
opemaak	to elect
toemaak	to open
straf	to close
preek	to punish
bankrot gaan	to preach
zit	to go insolvent
staan	to sit
waarschouw	to stand
luister	to warn
gehoorzaam	to listen
te'epraat	to obey
werk	to contradict
	to work

V.**a. Nouns.**

lichaam	body
hoofd	head (of human beings)
kop	head (of animals)
haar	hair
oog (pl. oo'e)	eye
oor	ear

wenkbrau'e	eyebrows
ooghaare	eyelashes
voorhoofd	forehead
neus	nose
neusgat	nostril
lip	lip
knevel	moustache
baard	beard
wang	cheek
tande	tooth
kies	molar
tong	tongue
verhemelte	palate
kin	chin
hals	throat (outside)
keel	throat (inside)
nek	neck
schou'er	shoulder
schou'erblad	shoulderblade
borst	chest; breast

b. Adjectives.

krachtig	powerful
sterk	strong
zwak	weak
gezond	healthy
ongezond	unhealthy
ziek	sick ; ill
benauwd	close ; choking
vast	firm
los	loose
geweldig	tremendous
recht	straight
scheef	awry
krom	crooked
doorschijnend	transparent
verkeerd	wrong
zichtbaar	visible

net
slordig
reln
onrein
dik
dun
plat
scherp
stomp (bot)
zeer

neat
careless
pure
impure
thick; stout
thin
flat
sharp
blunt
sore; painful

c. Verbs.

breck
verstuik
groei
hoor
ruik
proef
scheer
snuif
kam
draai
uitsteek
gorgel
doodgaan
roep
stuur
zuig
droom
bijt
kauw
krab
buig
frons
uittrek
knijp
scheur
afzet

to break
to sprain
to grow
to hear
to smell
to taste
to shave; to shear
to sniff; to take snuff
to comb
to turn
to put out
to gargle
to die
to call
to send
to suck
to dream
to bite
to chew
to scratch
to bend
to frown
to draw (teeth, etc.)
to pinch
to tear
to amputate

VI.

a. Nouns.

arm	arm
elboog	elbow
hand	hand
vinger	finger
duim	thumb
pinkie	little finger
maag	stomach
buik	abdomen
pens	paunch (of animals)
hart	heart
long	lung
lever	liver
aar	vein
slag-aar	artery
bloed	blood
vel	skin
been	leg
dij	thigh
bout	buttock
knie	knee
enkel	ankle
voet	foot
toon	toe
been	bone
ingewande	intestines
rug	back

b. Adjectives.

stijf	stiff
gezwel	swollen
ma'er	meagre; thin
verbuig	bent
oud	old
jong	young
kreupel	lame; cripple

lam	paralysed
mo'elijk	possible
onmo'elijk	impossible
moeilijk	difficult
gemakkelijk	easy
schuldig	guilty
onschuldig	not guilty; innocent
treurig	sorrowful
vroolijk	joyful
nakend	naked
eenvoudig	simple
dubbel	double
enkel	single
roekeloos	reckless
verzichtig	careful
onverzichtig	careless
lastig	troublesome
rijp	ripe
groen	unripe

c. Verbs.

bloei	to bleed
klop	to knock
verteer	to digest
asem haal	to breathe
buig	to bend
uitrek	to stretch
slaan	to beat
hang	to hang
trap	to tread
schop	to kick
spring	to jump
breek	to break
eet	to eat
drink	to drink
slok	to swallow
fluit	to whistle
schreeuw	to scream
steek	to stab; to stick

wegsteek	to hide
insteek	to insert
klap	to clap (hands)
zwaai	to swing
hou	to hold
zuch	to sigh
steun	to groan
help	to help; to assist

VII.

a. Nouns.

geld	money
goud	gold
zilver	silver
koper	copper
kleingeld	change
oulap (dubbeltjie)	penny
bank	bank
wissel	bill of exchange
bewijsie	promissory note
bestuurder	manager
toonbank	counter
gesprek	conversation
raad	advice
rekening	account
betaling	payment
afslag	discount
rente	interest
kapitaal	capital
verband	mortgage
prokuratie	power of attorney
leening	loan
salaris	salary
loon	wages
inkomste	income; revenue
uitgave	expenditure
woekeraar	usuer
kwitantie	receipt

b. Adjectives.

volop	plentiful
schaars	scarce
vervalle	due
beleefd	polite
onbeleefd	impolite
wijs	wise
gek	mad
mal	foolish
onverstandig	senseless
geslepe	cunning; sly
gunstig	favourable
ongunstig	unfavourable
eerste	first
behoorlijk	proper
fatsoenlijk	decent
ordentelijk	fair
redelijk	reasonable
billijk	fair
onbillijk	unfair
binnenlands	inland
buitenlands	foreign
vreemd	strange
vrij	free
gedwonge	compulsory
vollende	next
kontant	cash

c. Verbs.

handel	to trade
wissel	to change money
teeken	to sign
vernieuw	to renew
raai	to advise
verdien	to earn
uitreken	to calculate
optel	to add
deel	to divide

vermenigvuldig	to multiply
opschrij	to write down; to enter in a book
vergaar	to collect
glinster	to glitter
graaf	to dig
begraaf	to bury
opgraaf	to exhume
dagvaar	to summon
o'erhandig	to hand over; to deliver
uitgé	to spend
uitbetaal	to pay out
o'ereenkom	to agree
verarm	to become poor
verrijk	to enrich
afbetaal	to pay on account
ontvang	to receive
ontken	to deny

VIII.

a. Nouns.

kleere	clothes
baaitje	jacket
manel	frockcoat
onderbaaitje	waistcoat
broek	a pair of trousers
onderbroek	a pair of pants
hemd	shirt
onderhemd	frock; vest
boordjie	collar
kragie	ladies' collar
rok	skirt
tabberdtjie	dress (lady's)
das	tie; scarf
knoop	button
knoopsgat	buttonhole
mouw	sleeve

voering	lining
lake	cloth
broeksgoed	tweed
linne	linen
flanné	flannel
fluweel	velvet; corduroy
kam	comb
borstel	brush
spie'el	looking-glass
scheermes	razor
stevels	boots
schoene	shoes
sloffers	slippers
handschoen	glove
kous	stocking
sokkie	sock
zak	pocket
zakdoek	pocket-handkerchief
handdoek	towel

b. Adjectives.

gekleurd	coloured
half-slijt	second-hand
afgedra'e	worn-out
glad	smooth
ruw	rough
ongebleekt	unbleached
stijf	stiff
gevaarlijk	dangerous
diep	deep
gelijk	equal; level
ongelijk	unequal
vruchtbaar	fertile
onvruchtbaar	unfertile
duidelijk	clear, distinct
binnenste	inside
buitenste	outside
geruit	checked

c. Verbs.

dra	to carry; to wear (of clothes)
bestel	to order
pas	to fit
antrek	to dress
uittrek	to undress
verslijt	to wear out
opzet	to put on
naai	to sew
verstel	to mend (clothes)
stop	to mend (stockings)
strijk	to iron
barst	to burst
scheur	to tear
snij	to cut
overhaal	to persuade
wei'er	to refuse
anneem	to accept
ruil	to exchange
goedstaan ver	to guarantee
verander	to change
terugbreng	to bring back
vouw	to fold.

IX.**a. Nouns.**

land	land
zee	sea
vlei	lake
rivier	river
sloot	ditch; rivulet
stroom	stream; current
eiland	island
schier-eiland	peninsula
kaap	cape
berg	mountain
koppie	rocky hill

rand	chain of hills
vlakke	plain
zeekoegat	pool
dam	reservoir
baai	bay
hoogte	height
nek	mountain-pass
kloof	ravine
fontein	fountain; spring
bosch	forest
bossie	bush
pan	shallow sheet of water
heining	fence
grens	border
brug	bridge
pont	ferry
drift	ford
veld	field
lande	arable lands
golf	wave

b. Adjectives.

stil	quiet
stormachtig	stormy
steil	steep
vlak	level; not deep
gelijk	level
klipperig	stony
glooiend	sloping
droog	dry
verdroog	dried up
modderig	muddy
glad	slippery
zanderig	sandy
geweldig	tremendous
lopende	running
bekend	known
onbekend	unknown
zoet	sweet

zuur
bitter
giftig

sour
bitter
poisonous

c. Verbs.

ploeg
bewerk
eg
reis
klim
zeil
rij
val
afkom
vertrek
weggaan
ankom
meet
opmeet
water lei
rust
omhein
red
zwem
duik
ontdek
schud
beef
doodmaak
inspan
uitspan

to plough
to cultivate
to harrow
to travel
to climb
to sail
to rise
to fall
to come down (of a river)
to depart
to go away
to arrive
to measure
to survey
to irrigate
to rest
to fence in
to save
to swim
to dive
to discover
to shake
to shiver
to kill
to harness
to unharness

X.

a. Nouns.

dier
beeste
bul
os
koei

animal
horned cattle
bull
ox
cow

kalf	calf
vaers	heifer
paard	horse
hengst	stallion
merrie	mare
veul	foal
hengst-veul	colt
merrie-veul	filly
ruin	gelding
schaap	sheep
ram	ram
hamel	wether
ooi	ewe
bok	goat ; buck
bok ooi	she-goat
kapater	castrated goat-ram
zijkbok	angora-goat
ezel	donkey ; mule
muil	mule
vark	pig
beer	boar
zog	sow
speenvarkie	sucking-pig
hoender	fowl
haan	cock
hen	hen
kuikentjie	chicken
eend	duck
gans	goose
kalkoen	turkey
makouw	muscooy-duck
duif	pigeon ; dove
eiers	eggs
mannetjie	male (of animals)
wijfie	female (, ,)
vo'elstruis	ostrich
kraal	fold (corral)
stal	stable
krib	manger
voer	forage ; fodder

kore
 ha'er
 ha'ergerve
 rog
 garst
 mielies
 kaffer-kore

wheat
 oats
 oat-sheaves
 rye
 barley
 mais
 caffer-corn

b. Adjectives.

lafhartig
 dapper
 vet
 kwaai
 wreed
 geduldig
 ongeduldig
 getrouw
 brandziek
 heerlijk
 lekker
 doodelijk
 hongrig
 dorstig
 verlangend
 dankbaar
 ernstig
 ieder
 gewoon
 buitengewoon
 versterkend
 laf
 bang
 donker
 licht
 zwaar

cowardly
 brave
 fat
 vicious
 cruel
 patient
 impatient
 faithful
 scabby
 delicious
 nice (of taste)
 deadly; fatal
 hungry
 thirsty
 desirous; eager
 thankful
 earnest
 every
 ordinary
 extraordinary
 strengthening
 insipid
 afraid
 dark
 light
 heavy

c. Verbs.

stoot
 vreet
 regeer

to butt
 to eat (of animals)
 to govern

graas	to graze
maal	to grind
oogs	to reap
zaai	to sow
uitbroei	to hatch
twijfel	to doubt
trouw	to marry
verbeeld	to imagine
zeer maak	to hurt
meng	to mix
weet	to know
ken	to be acquainted with
huil	to cry
schreeuw	to scream
wijs	to show
leef	to live
toemaak	to cover
lief hē	to love
hou van	to be fond of; to like
losmaak	to fasten
vasmaak	to loosen
merk	to mark
behandel	to treat
verloor	to lose
kwaaddoen	to do mischief
schijn	to shine
beweeg (roer)	to move
zaag	to saw
hamer	to hammer
schaaf	to plane
smelt	to melt
schilder	to paint
oppas	to take care
speel	to play
schil	to peel
ophou	to stop
pluk	to pluck
bid	to pray
bewaar	to preserve
leer	to learn; to teach

leen	to lend; to borrow
jaag	to hunt
schiet	to shoot
lees	to read
schrijf(t)	to write
reken	to reckon
proef	to taste
rol	to roll
bang maak	to frighten

SPECIMENS OF LETTER-WRITING.

I.

Wonderfontein, distrikt Paarl.
27 Mei 19—.

Waarde Heer en Vrind,

Ik wens U hierbij aan te zê dat die bewijsie ver £ 30, op eerstkomende Maandag verval, en dat ik rechte blij zal wees, as U mij die geld zal kan laat krij, want ik hêt dit banja noodig. Ik hoop dus dat U mij nie zal teleurstel nie, en verblyve

Uw dienaar en vrind.

II.

Oorlogskraal, distrikt Tulbagh,
1 Juni —

Waarde Heer en Vrind,

Uw brief van 27 Mei is mij ter hand gekom. Ik is echter jammer om te zê dat U 'n beetje geduld met mij zal moet hê, want ik zal nie die gold kan betaal nie op Maandag. Ik is in die handel om mijn kar en paerde te verkoop ver 'n goeie prijs, maar die kooper zal mij nie 'n vaste antwoord

kan gé nie voor die 20ste Juni, en as ik dan die geld krij, zal ik die bewijsie kom betaal. Ik hoop dat U dit zal goedvind, en verblyve

Uw dienaar en vrind.

III.

Beaufort West, 3 September 19—.

Waarde Heer,

Zooas U weet, hêt ik al drie of vier keer met U gepraat o'er uwe rekening bij mij, en U hêt mij altijd beloftes gemaak wat U niet gehou hêt nie. Die rekening is nou £ 74.15.0 groot, en die meeste deel daarvan is al meer as een jaar oud, en ik denk dat dit nie meer as billik is dat ik mijn geld krij. Ik gé U daarom hierbij kennis dat as die rekening nie betaald word voor die 15de van die maand, ik dit ter invordering an 'n agent zal o'erhandig, en U zal laat dagvaar.

Ik hoop U zal 'n plan maak om onaangenaamheid tusse ons te bespaar, en verblyve

Uw dienaar en vrind.

IV.

Springfontein, 10 Sept. 19—.

Waarde Heer,

Ik het Uw brief en anmaning van 3 September ontvang, en dit spijt mij om te zien dat U zoo hard op mij is, vooral daar U toch moet weet, dat die tij'e slecht is, en die geld banja schaars. Ik is jammer dat ik nie zelf kan kom om U te zien, maar ik hêt verle'e Dinsdag mijn been gebreek, en leg nou hulpeloos in die bed. Ik stuur daarom mijn zeun met £ 40 in noten om ver U die bedrag te betaal op afkorting, en ik hoop U zal dit aanneem, en 'n paar maande uitstel ver mij gé ver die balans. Gé asseblief 'n behoorlijke kwitantie ver mijn zeun, en met groetenis, verblyve ik

Uw dienaar en vrind.

V.

Belmont, 6 October 19—.

Waarde Heer,

Daar lig bij die statie hier een pakkie geadresseer J. van Wijk, Doornfontein, Belmont Statie. Dit lijk dat die pakkie kom van die firma J. Lewis & Co. Kaapstad. D'is met die trein gekom, en daar moet 8 shillings en 6 pence op die pakkie betaal word. Laat assieblief ver mij met drager dezies weet of die pakkie ver U is, dan zal ik dit ver U los, en met die eerste gelegenheid naar U stuur. Met groete, verblyve ik

Uw dienaar en vrind.

N.B. Letters are addressed as follows.

Den WelEd. Heer ——
(Mr. . . . or. . . . Esqre)

Den Heer ——
(Mr. . . .)

Mejufvrouw ——
(Mrs. . . .)

Jongejufvrouw ——
(Miss. . . .)

Den WelEerw. Ds. X.
(The Reverend X.)

Instead of “uw dienaar en vrind”, the more formal “uw dienstwillige dienaar”, usually shortened into “uw dw. dr.” is often used as the closing phrase to business letters.

HOW TO SPEAK DUTCH.

A simple method of learning to speak, read and understand the language

BY

Prof. W. S. LOGEMAN, B. A.

4th edition.

With translations into Cape Dutch of all sentences and conversations

BY

J. F. VAN OORDT, B. A.

3/6 postvrij 4/-

AN ENGLISH-CAPE DUTCH VOCABULARY

for the Use of Englishmen

BY

J. F. VAN OORDT, B. A.

1/6 postvrij 1/7.

A CONCISE DUTCH GRAMMAR

With a list of Familiar Phrases appended

COMPILED BY

FRED. H. OLLAND.

2/6 postvrij 2/3.

Published by

H.A.U.M. v/h J. DUSSEAU & Co., Capetown.